

Молода Україна

журнал української демократичної молоді

РІК ВИДАННЯ XXIII

ЧЕРВЕНЬ — 1973 — JUNE

Ч. 213

ТОРОНТО

НЬЮ-Йорк

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo. Lupul
P. O. Box # 203
Niagara on the Lake, Ont.

Victor Zwetkow
6465 — 43 Ave., Apt. 1
Montreal 410, Que.

В США:

Головний представник
Alex Konowal,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights, Ill. 60005

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Hopewell, N. J., 08525

Iw. Hrynko,
416 Maple Ave.
Philadelphia, Pa., 19116

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У Зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

Листування з редакцією та
адміністрацією просимо
слати на адресу:

МОЛОДА УКРАЇНА
Box 40, Postal Station "M"
Toronto, Ontario, Canada
M6S 4T2

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: Ю. КРИВОЛАП

Редагує Колегія.

Адреса ЦК ОДУМ-у:

O. D. U. M.

221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, U.S.A.

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: G. KRYWOLAP

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата: 12 чисел. — На два роки: 24 чисел.

У США:

12 чисел — \$5.00 (амер.); 24 числа — \$9.00 (амер.)

У Канаді:

12 чисел — \$5.00 (канадських); 24 числа \$9.00 (канадських)
Ціна одного примірника у США і Канаді: 50 центів.

В усіх країнах Південної Америки:

12 чисел — \$2.00 (американських); 24 числа — \$3.50 (америк.).
Ціна одного примірника: 0.25 амер. дол.

В усіх країнах Європи:

12 чисел — \$2.50 (америк. дол.); 24 числа — \$4.50 америк. дол.
Ціна одного примірника: 0.30 амер. дол.

В Австралії:

12 чисел — \$3.00 (австр. дол.); 24 числа — \$5.00 (австр. дол.)
Ціна одного примірника: 0.30 амер. дол.

Зазначене число після прізвища передплатника означає остан-
нє число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо прислати поштові значки або інтерна-
ціональні купони (International coupon) на суму 25 канадських
центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає
за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів
не повертає.

Статті, підписані прізвищем або ініціалами автора, не завжди
відповідають поглядам редакції.

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: М. Тарнавська, Р. Завадович — Поезії.
Р. Рахманний — Міркування про надію. В. Сварог — Книга для моло-
дих читачів Зоя Когут — Недооцінений. І. Евентуальний — Аукціон.
Юрко Ткач — Обідня пора. Х. Туркевич — Успішна вистава — "Коза
Дерева". З одумівського життя і праці. Сторінка Юн. ОДУМ-у. Різне.

На обкладинці: Верховинська весна. С. Караффа-Корбут.

Кольорова ліногравюра. 1962

Марта ТАРНАВСЬКА

ДО САМОТИ

Я вернуся... Не довго нам бути в розстанні.
Скоро в смутку шукатиму радощів знову,
без запросин прийду, коли промені ранні
поведуть мене в гори на тиху розмову.

Ти простиш, але я — непокірна і горда —
мов апостол Христа, відречусь тебе тричі.
Я нестиму тобі і зневагу й погорду,
поки вірність твоя знов мене не покличе.

Утікати з гір в гамірливі долини,
Щоб щоразу вернутись в покорі до тебе.
Без докорів зустрінеш, мов блудного сина,
і простягнеш окраєць гостинного неба.

1947

На терезах, де справедливість важать,
відмірили мені над міру щастя.
Радіти рано: помилку завважать,
і справити її без труда вдасться.

Який ще перстень кинути у море?
Яким закляттям заклинати фатум?
Статистика — це божище суворе,
найневблаганніший із бюрократів.

1962

ВИБІР

Я проміняла мрію на усмішку,
міраж край неба на земне тепло:
життя розкрилось мов чудесна книжка,
бажань потоком щастя потекло.

Не вірилось захопленій дитині,
що це — новий народжувався міт,
що спрага — чи то в серці, чи в пустині —
у привид вміє замінити світ.

Коли в покірному самовідданні
заникло горде візіями "я",
перемогло поезію — кохання,
нова, сильніша всіх, ілюзія.

І не було найменшого тут фальшу:
провина — не у виборі доріг,
лише реальність висунута даліше —
до меж фантазії — наївний гріх.

Я проміняла мрію на усмішку,
міраж край неба на земне тепло,
одну ілюзію на іншу трішки:
альтернативи наче й не було.

1962

DAS EWIG WEIBLICHE

Я — земля
сповнена ласк,
щедро своїм багатством.
Тепло моє — життєдайне.
Черпай із нього,
мов воду цілющу,
мужність, силу, радість життя.

Я — земля.
Ти спраглий — я можу тебе напоїти.
Ти голодний — я накормлю.
Ти самотній — я зігрію теплом свого тіла.

Я — земля
Тепло моє життєдайне —
не власне,
позичене:
я вся — у полоні сонця:
я — насичена сонцем,
я — ним щедро.

Я — земля
Та без сонця я — мертвий камінь,
вигаслий місяць,
попіл прагнень,
що його не заплідниш більше
новим життям.

Я — земля.
Тепло моє — життєдайне.
Я — щедро.

Не забирайте тільки в мене сонця.

1970

ЗАПРОШЕННЯ

Ах, де ти лицарю на білому коні?
(Вже місяць-молодик чарує вечір
і в серця спраглого відчиненім вікні
з'явилась знову туга молодеча.)

Ах, простягни бо приязне рамія
і понеси мене у простір неба,
щоб, наче зірку, віднайшла там я
себе саму — свою любов до тебе.

Ах, відірви на мить хоч від землі,
щоб знову я — замріяне дівчатко —
в ілюзій піднебесних кораблі
мандрівку починала від початку...

По вінця в серці туги і жаги:
все вкрилося фантазії габою.
...Чи вистачить відваги і снаги,
щоб справді, лицарю, піти з тобою?

Із збірки "Хвалю ілюзію". 1972

Роман РАХМАННИЙ

МІРКУВАННЯ ПРО НАДІЮ

Надія — це психологічний мотор людського життя.

"Правду сказавши, людина живе тільки надією; людина не має нічого власного за винятком надії!" — твердив британський історик Томас Карлайл.

Життя без надії — це або пекло або смерть.

Поет-мислитель Данте оформив найправильнішу дефініцію пекла, написавши: "Забудьте про надію всі, хто входить сюди!"

Лікарі, психологи і психіатри знають, що в недосліджених областях підсвідомості людини існує манюсінський вимикач-комп'ютер, який контролює життєву снагу. Доки в ньому тліє хоча б іскорка надії на краще майбутнє, доти навіть критично хвора людина має можливість лишитись живою. Коли ж та іскра надії погасла, і людина в своїй підсвідомості не бачить сенсу далі жити, тоді навіть фізично здоровий організм занепадає швидко і не спроможний протиставитися рішенню "вимикача", що пора зійти з життєвої сцени в небуття.

Для бетону віри надія стає зміцнювальною сталлю. Сама віра без надії не витримала б усіх ударів життєвої бурі, тиску терпіння, а зокрема розкладового впливу систематичних зневажень.

Із багатьох великих умів людства, які зазнали благотворного впливу надії та поглибили її цінність для людини, для нації і для людства, Тарас Шевченко є одним з найпереконливіших прикладів. Для Шевченка надія була отим якорем, що довгі роки тримав його душевний човен при березі здорового розуму всупереч бурунам житейського моря. Буквально при фізичному існуванні тримала його надія на те, що принаймні колись небудь його поетичні думи досягнуть читача в Україні та

Неначе роси над землею
На щире серце молодес
Сльозами тихо упадуть!
І покиває головою,
І буде плакати зо мною,
І може, Господи, мене,
В своїй молитві пом'яне.

Коли всі його приятелі та знайомі забули його на засланні — одні зі страху перед поліційним російським режимом, а інші з байдужості — і не писали до нього, тоді Т. Шевченко, як і будь-хто інший у його ситуації, піддавався чорним думкам і просив одного:

Як же його у неволі
Жити без надії?
Навчіть мене, люди добрі,
А то одурію.

Наука щойно в наші часи поглиблює принципи

діяння того психічного механізму в душі людини, що його так яскраво розкрив у своїй поезії Т. Шевченко. У вірші-листі А. О. Козачковському він пояснював, що

...ти, і Україна,
І Дніпро крутоберегий,
І надія, брате,
Не дає мені Бога
О смерті благи.

По суті, тільки надія оберігала його в цій межовій ситуації, бо все інше, згадане в цьому вірші, вміщується під її покровом: і прагнення ще раз побачити їх зблизька, і почуття, що це — не виключене і можливе.

Протягом століть українці визнавали надію за найважливіший чинник перетривання днів журби, місяців терпіння і років лихоліття — особистого, родинного, громадського і всенародного. Бувало батьки новонароджену донечку Надією христили тільки тому, що в цю нову істоту вкладали свої незгаслі надії на кращі часи для своєї родини. Отже, тільки народ сповнений життєдайною надією міг перетривати всі лихоліття, що бурями пронеслися по українській землі від трагічної битви володаря антів Божа з найзніками готами (374) аж до наших часів.

Без надії заламувались навіть найтвердіші в'язні по тюрмах, хоча ніхто фізично не тортував їх. З надією в серці — навіть фізично слабкі в'язні витримували тортури і каторгу або вмирили від знущань, катувань, не підкорившись вимогам ворога.

Переживання відомих і безіменних українців у підвалах російської ЧеКа та її наступників — ГПУ і НКВД; біографії українських патріотів і членів ОУН у "кімнатах без виходу" в польських в'язницях, та німецького Гестапо і в розгалуженій системі концентраційних таборів, в'язниць і поліційних психіатричних лікарень московського КГБ — подають багато переконливих прикладів на це твердження.

Надія на те, що про їхній опір совето-російській нелюдській системі дізнаємось ми, їхні брати і сестри поза межами впливів СРСР, і що ми понесемо їхнє слово правди в світ тримає при здоровому глузді і вірності своїм переконанням таких гідних українців, як Лев Лук'яненко, Валентин Мороз, Ігор Калинець і багато інших подібних їм.

Виправдати їхню надію — наш обов'язок.

Ворог знає це, і значенням надії в оборонних спроможностях жертв його гніту, переслідувань і терору він не легковажить. Тож, якщо говорити про якийсь особливо посилений наступ того ворога на позиції організованого українського суспільства, то це наступ — спроба вирвати з

українських душ саме надію на перемогу української нації будь-коли і будь-де.

Він широко і вміло використовує для цього засоби масової інформації — пресу, радіомовлення і телевізію. Він запряг до цього завдання наукові установи і окремих учених навіть з-поза сфери свого володіння. Він спрямував на досягнення своєї мети не лише свою державну адміністрацію і партійний апарат з мільйонами "каламарних душ", що звуться радянськими журналістами, але й притягнув до свого юдиного діла ієрархію Російської Православної Церкви в СССР.

Їхнє завдання: переконати українців у сфері впливів Москви та поза нею, що їм нема на що надіятись, бо, мовляв, українці ніколи не встануть на власних ногах без московської підтримки і нагляду.

Щоб зміцнити свою тезу на ділі, українців залякують нині тортурами і масовим фізичним винищенням. Водночас пробують купити їх почестями, грішми, вигодами і почуттям спів-володіння іншими народами в країнах окупованих Росією.

Українців наполегливо переконують, що, мовляв, вітри історії дмуть проти них; що тенденції розвитку сучасного людства є проти української самостійницької концепції та що саме тому все "здорове і прогресивне людство протиставиться українцям".

Прихильників дальшої визвольної боротьби революційними методами пробують залякати примарою "нових мільйонових втрат у людях і культурних цінностях".

Всьому українському суспільству відбирають ці пропагандисти надію навіть на молоде покоління, переконуючи, що вся молодь масово і радо асимілюється та що вона не має ніяких ідеалів поза прагненням ситої їжі, вигідного житла і всебічної розваги.

Але ми знаємо, що українців, як окремих гідних людей і як організоване суспільство, оберегла від саме такого тваринного існування лише надія на живучість української гідності, на внутрішні вартості української людини і на рідній землі і в розсіянні по всій Землі. Надія на те, що ці вартості не дадуть українцеві стати повік тягловою силою в економіці чужинців, погноєм на їхніх полях чи паливом у їхніх великодержавних ракетах.

Мова тут про надію, що в глибині душі чи підсвідомості вирішує про життя та про смерть осіб і націй. Леся Українка прекрасним віршем відтворила своє розуміння тієї Богом даної спроможності людині "проти надії сподіватись". Цебто всупереч оманним дрібним щоденним ілюзіям мати потужну силу-надію, яка допомагає людині перетримати тюрму, катування, психіатричне промивання мозку і навіть неминучу смерть.

Христос-людина мав таку силу-надію на остаточну доцільність чаші Свого терпіння, яке завершиться перемогою добра над злом. Окрилений тією надією Христос-людина нарівні з божою природою міг досягти перемоги над смертю і подарувати людству вічність.

Українець, як окрема людина і як збірне суспільство, може забезпечити собі земну вічність, яка дається кожній національності, що спроможна зберегти в собі силу оптимізму — надію. Без надії на власну перемогу, українців жде масова загибель, подібна загибелі лемінгів, які чомусь то втрачають охоту до життя, масово кидаються у море і тонуть у ньому.

Не можна відкинути фактів втрати тієї надії багатьма українцями саме внаслідок залякування їх "мільйоновими втратами" у визвольній боротьбі. Тому варто зазначити тут, що знавці військової справи виразно заперечують правдивість такої небезпеки. Вислід війни чи битви ніколи не залежить від кількості втрат. Навпаки, втрата надії на перемогу заздалегідь вирішує вислід битви в думках командирів, політичних керівників, а потім вояцтва і загалові суспільства. Войовник без надії перетворюється в боягуза, а боягузів гине найбільше за кожної конфліктної ситуації.

Тому, якщо сьогодні треба закликати українців до будь-якої дії, то насамперед потрібно закликати їх до зміцнення своєї надії на перемогу. Всупереч ілюзіям про ніби незмінну дійсність і про кінечне підкорення могутнім світа цього, всупереч ворожим пропагандистам і своїм рідним голосіллям нам треба вирощувати в наших душах оту таємну, чарівну квітку життя, що зветься надією і є сенсом і доцільністю життя людини і нації.

Проти втрати тієї надії писав у своїх творах у 1920-их роках, тоді ще не роздавлений московським терором, Павло Тичина. В уста Марії він вклав слова перестороги апостолам, заляканим єрусалимським естаблішментом. Їм здавалось, що сонне провінційне містечко Емаус може бути для них — свідків смерті Христа на хресті — затишною гаванню, в якій можна вигідно і нишком відректися Месії та його ідеї боротьби за правду. Марія велить вертатись з Емауського шляху на нову Голготу — Україну.

Ідіте на Вкраїну,
Заходьте в кожную хату,
Ачей вам там покажуть
Хоч тінь Його розп'яту...

Сьогодні довкола нас дедалі голосніше лунають гучні голоси чужих і своїх фальшивих пророків, що наполегливо радять нам прямувати до затишного Емаусу, не дивитись на Голготу-Україну, а особливо не слухати голосів звідтіля, які кличуть до боротьби, кличуть, щоб живі не втрачали надії!

Якщо ми живі, то зміцнюймо наш власний психологічний мотор засобами власного мислення і настанови.

Ті, що розійшлися з вірою в Бога і релігією, нехай зміцнюються моральним законом тичинівського соціального історизму: "Не може ж так бути!"

Віруючі серед нас нехай молять Бога не за те, щоб Він зменшив нам кількість наших ворогів; і не за те, щоб дав нам більше щирих і сильних союзників; але за те, щоб ласкою Своєю зміцнив

надію в наших серцях на перемогу української правди.

Марта ТАРНАВСЬКА

Активісти серед нас нехай спрямовують свої удари перш за все на занепадників у нашій громаді — професійних голосільниць у родинних організаціях, пресі та в політичному керівництві. Бо ті професійні песимісти діють немов ворожа п'ята колона в середині нашого бойовничого табору.

Оскільки ці невіруючі Хоми і професійні передвісники нашої загибелі все таки українці, то годиться спершу остерегти їх по-братньому:

— Хто у менш свідомого пригнобленого брата віднімає надію на його майбутню емансипацію-перемогу, той нехай краще почепить собі на шию жорно і кинеться в море. Або...

Бо немає страшнішого злочину супроти свого національного брата і свого суспільства, немає жадливішої зради своїй нації, як саме знищення надії в душах членів того суспільства-нації.

Наша віра в українську людину і в українську націю, а зокрема в її перемогу, спирається на твердому камені дійсності, а не фантазії. Однак оживляє ту віру, а навіть той камінь, надія.

Бо надія — це життя!

*Сонцерадістю день налито:
світ воскрес з кам'яного сну.
Наче книга, душа розкрита:
зустрічаю нову весну.*

*Знаю: дощ іде смертоносний,
що залишить на серці знак;
знаю: вся ця краса відносна,
суб'єктивних повна приznak.*

*Знаю: все це — оманна зрада:
моя радість і ця весна,
— але я навіть мрії рада,
що на мить повернулася ясна.*

*Ах, щоб "бути — усе забути",
жити знов у полоні сну!
П'ю солодку сонця отруту:
зустрічаю нову весну.*

15 квітня 1973

1959

ТАБОРИ ОДУМ-У В ОСЕЛІ "КИЇВ" 1973 РОКУ

ТАБІР ВИХОВНИКІВ ЮНОГО ОДУМ-У

Дата: 30 червня до 14 липня. Юнаки й юначки від 15 років.

ВСЕОДУМІВСЬКИЙ ВИШКІЛЬНО-ВИХОВНИЙ ТАБІР ЮНАЦТВА ОДУМ-У США Й КАНАДИ

Дата: 14 липня до 28 липня. Юнаки й юначки від 13 до 19 років.

Програма табору опрацьована так, щоб дати можливість членам Юного ОДУМ-у засвоїти й здати вимоги одумівських проб.

Табір обмежений до ста учасників.

ВІДПОЧИНКОВО-ВИХОВНИЙ ТАБІР

Дата: 28 липня до 18 серпня. Юнаки й юначки від 7 до 17 років.

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Дата: 18 серпня до 25 серпня. Юнаки й юначки від 14 років життя.

Аплікацію на всі табори, крім табору виховників Юного ОДУМ-у, разом із завдатком у сумі \$15 вислати на адресу оселі. Оплата за табір \$75 за два тижні, велика знижка за довший час перебування у таборі. Аплікації приймаються до 15 червня 1973 року. Ви своєчасно будете повідомлені про рішення ОДУМ-у у справі Вашої аплікації. Аплікацію на табір Виховників Юного ОДУМ-у можна отримати у місцевих філіях.

Обов'язково зазначте, у якому таборі/таборах Ви будете перебувати.

Адреса оселі: ODUM RESORT CENTER, Inc.
Box 40, RFD 1, Accord, N. Y. 12401. Phone (914) 626-7715

Вадим СВАРОГ

КНИГА ДЛЯ МОЛОДИХ ЧИТАЧІВ

(Петро Роєнко. "Знавіснілі дні". Повість. Канада)

Повість Петра Роєнка "Знавіснілі дні" вписує ще одну сторінку в трагічний літопис поневірян українського селянства під кормогою антинародного режиму. Того режиму, що його комуністичні рабовласники цинічно називають "робітничеселянською", "радянською" владою.

Старші віком люди добре пам'ятають чорні роки сталінщини, колективізації й індустріалізації — "соціалістичного будівництва", що обернулося для "ощасливленої" людности організованим масовим вимиранням від голоду. Для них у цій повісті нічого небаченого або особисто не пережитого немає.

Повість П. Роєнка написана в першу чергу для нашої молоді, яка виросла поза межами "соціалістичної всесоюзної батьківщини" і має досить невиразні, в кращому разі лише уривчасті, неповні відомості про те, що колись творили Сталін і його поплічники. На адресатів цього твору вказує й те, що розповідь у ньому веде людина, яка в ту страшну добу була дитиною і підлітком.

У творі, призначеному для молодих читачів, треба було або десь у тексті або в пролозі дати коротку, але яскраву характеристику доби з тим, щоб, познайомивши читача з загальним, ширшим тлом фабули, ввести сюжет повісті в історичний контекст, ув'язати його з попередніми подіями. Без цього юним читачам не буде як слід зрозуміло, чому і як сталися описані в повісті події, що до них привело, хто винен у тому, що сталося.

Бажаний був би і епілог до "Знавісних днів", оскільки вони кінчаються оповіддю про поневіряння молодого героя твору вже на рабській праці в "націонал-соціалістичній" Німеччині. Така кінцівка справляє враження незавершеності твору — хоч і вкладається в авторову схему страшної доби.

У "Знавісних днях" ця доба описується яскраво й вразливо, щоправда подекуди з надмірним натиском на "емоційну педаль". Цей натиск зовсім непотрібний, бо дані в повісті картини красномовно говорять самі за себе, а сувора й лаконічна розповідь набагато ефективніша від розслабленої й сентиментальної багатословності.

Десь на початку колективізації подільський селянин подався на Донбас, щоб прогодувати свою родину, яка покищо залишилася в рідному селі. Згодом матеріальні нестатки погнали за ним і його дружину з малими дітьми. Їх подорож і злиденне життя у "всесоюзній кочегарці" змальовані наочно й переконливо. Особливо яскраві епізоди голоду за часів індустріалізації.

"Часом я з сусіднім хлопцем наважувався піти на зустріч батькові. Та доходили лише до комбіната. Тут коло смітників пожадливо шукали їжі голодні безпритульні діти. Вони рилися як ще-

нята у викидьках, а знайшовши щось, зчиняли бійку. Штовхали один одного, видаючи з рук щасливця знахідку. Він не давався, й на нього кидалися всі. Починалася запекла боротьба, і в ній тяжко було розібрати, хто має ту знахідку... На землі лежить скривавлений хлопець. Не хлопець, а скелет. Із скривавлених уст капає кров, а в запалих великих очах застигли сльози..."

Заарештували батька. Його родина залишена на призволяще, але завдяки допомозі родичів сяк-так виживає. Раптом війна. Руїна, знову голод. Мати відсилає старшого сина, нашого оповідача, в трудну й небезпечну подорож на Поділля до його тітки. Він їде туди разом з дядиною. Але невтішне становище й там, хоч на селі й трохи ситніше, ніж у шахтарських селищах, де відступаючі комуністи залишили місцевих жителів без їжі, без світла, без води.

Скрізь немилосердно хазайнують нові "визволителі" — німці. Колишній колгоспний начальник, що знущався з людей за більшовиччини, тепер знущається з них як поліцай. Один з персонажів твору говорить:

"— Гуляє знову Дишкант при німецькій владі, як і перше гуляв. Звисока дивиться на своїх земляків без тіні сорому. І саме це нас найбільше болить. Нема гіршого, як у роду не тільки народиться виродок, але й вбереться в пір'я. На цих виродках тримаються окупаційні режими..."

Коли німці почали запроваджувати "налог людьми", ловити молодь для праці в Німеччині, наш оповідач мусить тікати в інше село, до бабусі. Але його знаходять і там. І ось він уже в багоні, що їде в "Нову Європу".

Докладно описується приїзд оstarбайтерів до Німеччини, де вони відчувають себе рабами в стародавньому розумінні цього слова. Працюючи в якійсь молочарні, вони раз-у-раз опиняються під бомбами з альянтських літаків.

У цьому творі П. Роєнко не ставив собі жодних формально-стильових завдань, не прагнув дати поглиблену аналізу доби та її соціально-психологічних людських типів. Написана ця повість у традиційній манері народницької літератури, з лексикою і фразеологією, сильно забарвленою характерною для цього письменства сентиментальністю. У малому обсязі автор хотів дати якнайбільше інформації в найпереконливішій і дохідливій формі.

Все таки оскільки "Знавіснілі дні" не просто нарис чи хроніка, або сторінки з мемуарів, а має певні позначки літературного твору, годиться де-що сказати про її словесне оформлення.

І оповідач і різні персонажі повісті назагал говорять соковитою народньою мовою з великою домішкою діалектизмів, але проти цього запереч-

чувати не можна, оскільки говорять селяни, люди без великої освіти. Але врядигоди автор чомусь примушує їх виголошувати фрази з великою претензією на якийсь особливий стиль; фрази, що їх перед тим як сказати, треба спершу придумати, а може й написати, а тоді прочитати.

Звичайний шахтар з селян каже: "Це явище досить звичайне в нашій робочій дійсності". Діти розмовляють між собою такими фразами:

"— Виглядає, каже свої коментарі тато, що не все в порядку на фронтах... Майже ніякого спротиву ворогові. Це може викликати паніку, а з нею й хаос не забариться показати свої сили знищення".

Які це селянські діти будуть говорити такими надуманими, книжними реченнями, та ще й вживаючи слово "спротив", взятє з західньоукраїнського лексикону.

Селянська дівчинка-підліток говорить хлопцеві:

"— Ти не можеш уявити, як тяжко розлучатися з істинним другом... Заморозить злорадна суворя метелиця ніжну троянду нашого юного чистого кохання".

Такою вишуканою мовою не говорили між собою навіть персонажі старих українських мелодрам. Хіба що в псевдоклясичних пасторалях 18-го сторіччя так розмовляли ідилічні пастишки...

Інший персонаж каже: "Срібло місячного сяйва світить на наші голови, на рідкісні шкварки в галушках". Це речення скорше гумористичне, ніж патетичне. Ще один приклад неприродного мовостилу: "Дні нашої неволі коротшають. Коротше легше пережити, бо воно опромінене надією в скорий кінець". Фраза не тільки вельми складна, але й не зовсім грамотна. Те саме можна сказати й про такі речення: "Яскравим зразком ненажерливої свині є директор, де працюють Маруся й Клава" (невже ці дівчата працюють у череві директора?), "Нашому горю надходить чи не найвищий терпець" (слово "терпець" тут ужито в дуже химерний спосіб).

Такими реченнями люди в повсякденному житті не говорять. Не лише селяни так не говорять, а й учителі та професори мови і навіть письменники...

У книжці надто багато друкарських недоглядів і помилок, а їх особливо треба остерігатися в книгах, призначених для молодих читачів, бо, не маючи належного знання нашої літературної мови, молодики думатимуть, що ті помилки є правильними формами.

Якщо персонажі літературного твору можуть говорити мовою з багатьма діалектними словами й формами, то в мові самого автора не повинно бути порушень лексичних і граматичних норм — таких, як наприклад, форма "баче", вживана переважно в степовій Україні.

Мова персонажів і самого оповідача-автора рясніє російськими словами, які іноді й можуть бути потрібні для створення місцевого кольориту, але ж не в такій кількості. Ось приклади російських слів, яких і советські словники не дають:

ВІДПОЧИНКОВИЙ ТАБІР

Юного ОДУМ-у в Канаді

відбудеться цього року
на оселі Православної громади
"КІІВ", біля Торонто
від 15 до 29-го липня.—Молодь від 6-18 р.
За інформаціями звертатися:

ODUM CAMP

827 Indian Rd. — Missasauga, Ont.

L5H 1R1 — Tel. 274-2249

а толку ніякого; хати, розположені вздовж яра; давало поводи говорити; не знала, як поступити; батько все лічився; окровавлений; розприділювати землю; обрушаються будинки; відноситись до людей.

Автор послідовно вживає російнізм "взрив", пишучи "зрив", де по-українському має бути "вибух" або "висадження в повітря". Він скрізь пише: зриваючий динаміт ("взрывающийся динаміт"), зірвана залізниця (треба: висаджена), безугавні зриви (тобто: вибухи), а одного разу вживає обидва слова: вибухи й зриви". Це тавтологія.

Зовсім несподівано виринають такі галичанізми: опустити гуртожиток; голодові муки; ввійшло двох міліціонерів; машерувати; заглада; двірець; керунок; відживлення...

Суміш російнізмів з галичанізмами могла траплятися тільки в жаргоні мешканців діпійських таборів, але звідки в мові селян-наддніпрянців могли взятися "машерувати" й "двірець"?

До мовних недоглядів належать такі конструкції, як "неугамований люттю", "він діставався лише обіцянки", "кивати рукою", "не датися лихві взяти верх", "добротні очі", "битва набирала вершка", "відрух думки", "подорож стає розпруженішою", "місто забльоковане" тощо. До коректорських помилок явно належать такі речення, як напр., "брали все, не лишаючи навіть даху на хаті. Нею вкрили частину колгоспних будинків, а що її не вистачало — тягнули з інших хат". До чого відноситься займенник "нею"?

Пильна коректура та компетентна мовно-стилістична редакція стали б у великій пригоді рецензований повісті, посилили б її ефективність, сприяли б і підвищенню мовної культури тих читачів, для яких вона призначена. А читати книги такого змісту нашим молодим людям дуже по-

Зоя КОГУТ

НЕДООЦІНЕНИЙ

Володимир Стріха, або як його друзі з підпольських впливів казали — Дзюник, а з підмосковських — Володя, був дуже милою людиною, в цьому не було сумніву. Крім того він був письменником, в чому теж сумніву не було. Принаймні, у нього. Дуже часто, вхопивши між долоні свою довгасту шляхетну голову з рідким, колись золотистим чубом, він дивився перед себе, на білі аркуші бльокноту, і розпачливо шукав доріг для своїх хвилюючих думок.

— Вступ, — шепотів він похмуро, — Вступ... Поетичний нарис природи... Хмари чорні й великі, мов старі черевики... Зле. Зав'язка... Ознайомлення з персонажами... "Хома Стовп народився о шостій годині ранку і мав бородавку коло лівого ліктя"... Ні, не те... Кульмінаційний пункт... Розв'язка... Співзвучність природи й дії... Ляв дощ, і капали сльози..." О, горе мені! — Володимир бив стиснутим кулаком в чоло і нервово відкидав ногою крісло.

— Не можу... Не можу... Правила, Ха! Граматика! Метафори! Поетичні звороти! Рози, дози, метаморфози... Трястя його матері! І як може людина бути сьогодні письменником? Як?! От — маю ідею, маю тему, маю персонажів, — все маю. Та кому це потрібно? Сьогодні письменникові треба метафор! Зворотів! Наголосів! О, сто чортів! А як писав Сервантес? Як писав Бальзак чи Дікенс? А-а, що там вони! Вони не були українцями! Так і помирали, бідні, не пізнавши ні Грінченка, ні художніх правил...

Гірко всміхаючись, він гриз кінець олівця і, стиснувши брови, сідав за стіл.

— "Добре... Почнем..."

"Страшний вітер, немов оскаженілий звір, мотлошив чорними гілками голих дерев і... і... і ревів десь в темній... в темній пащі бездонного неба". Так... Добре. "В темній пащі..." Художньо. Бігме, художньо. А що як до "пащі" причепляться? "Паща неба" — це вже майже безбожництво!... Атеїст — скажуть — Советофіл! А, до дідька пащу. Тепер "чорні гілки голих дерев". Це вже хтось писав — скажуть — Нема оригінальності. Плягіят... Лишається сам звір... "Сильний вітер, немов оскаженілий звір..." І пощо тут бідних звірят чіпати? Що вони мені зробили?... — Він тяжко зідхав і задумано клав олівець до шухляди. Потім дивився на бльокнот, поволі видирав почату сторінку і, зім'явши її в м'яч, вціляв ним у скриньку, до половини заповнену подібними творами.

— І пощо ото час марнувати? — говорила йому надтріснутим голосом його вірна дружина. — Ліпше б курник направив. А то кури по городі бігають, а йому байдуже...

— Кожна людина до чогось призначена, Олю! Зрозумій це. Ти — до курника, я — до писання.

— То чого не пишеш? Чого?

— Ти цього не зрозумієш. Я форм шукаю... Метафор, наголосів... У мене правопис теє... не теє...

— А коректори пощо? І при чому тут наголоси?

— А як же ж... Наголоси конечні. Вівця або вівця... Нарбд або на́род... Знаєш...

— Нічого не знаю. По-моєму — зміст важливий. А наголоси? Пхи! Шевченко писав:

*"Так от як кров свою лили,
Батьки за Москву і Варшаву..."*

Москву, розумієш? І не болів за твої наголоси, бо мав що сказати. А ти, видно, не маєш, тому й виправдуєшся. А в курнику завіси переїржавили і дверця зачинити не можна.

— Олю! — благально дивився на неї Володимир. — Олю! Залиши мене в спокої з твоїми курниками. У мене душа болить, розумієш? Шевченко, може, не подумав, може не мав взірців, з яких приклад треба брати... Якби подумав, напевно б інакше написав... — сказав задумано. Він страшенно хотів дати себе переконати і мати змогу чутися бідним.

— Як, наприклад? — їдко питала Оля, войовничо взявшись у боки. — Як би він мав писати по-твойому? Може замінити Москву на Лондон, лише для милозвучності? Доброму письменникові і звук не пошкодить, а злому і правила ні до чого... Ліпше б ти завіси направив, а то письменників, поетів... метафор, селян розкуркулених, страждань народніх... правописів... І ні одного слова для душі. Сама грамоти нудьга... Іди, іди. Папір і без тебе обійдеться.

Володимир, або Дзюник, безпомічно відмахувався рукою і, взувши старі черевики на свої довгі ноги, ішов... Кури були багато мудріші. Вони спершу сполохано кудкудакали, а потім лише зацікавлено поглядали одним оком на його сумні господарські спроби і без жодних небажаних зауважень та критики кокетливо намагалися клюнути його в дірку над великим пальцем, де невинно виглядала жовтенька вовна шкарпетки.

— Оля має рацію — думав він, похитуючи головою. — Вона, власне, стверджує мої думки... Кому потрібні всі ті правила, пощо вони? Але спробуй без них писати — і заклюють тебе. Добре було Тарасові чи Франкові! Їх і поправляти нікому було, не штука й прославитись... Ех!... — і він безнадійно махав рукою.

Зовсім можливо, що на цьому й закінчилася б письменницька кар'єра Володимира Стріхи, якби не мала пригода з великими наслідками. Сталася вона після праці і після вечері, коли рожеве проміння заходячого сонця приємно забарвлювало світогляд і полегшувало травлення підігрітих голубців. Володимир сидів коло свого стола і, пере-

листуючи листки календаря, машинально читав короткі вислови мудрих людей, що були внизу, під датою.

— 12-го травня... "Мовчанка прикрашає мудреця і маскує дурня..." Гм... Так... "Промова має бути, як жіноча сукня: обтисла, щоб бачити зміст, і коротка, щоб бути цікавою..." Гм... Цікаво...

"Загальні правила створені для дрібних людей. Великі — творять собі свої!"... Так, свої... Що?!!

Він зірвався з місця і ляпнув себе по чолі.

— Загальні правила... для дрібних людей... Великі... — Бігме це ж для мене! Загальні правила... Олю! Олю! Ходи... Ні, вона цього не зрозуміє!... Великі творять собі свої... Та певно! Свої правила! Що мені до загалу? Що мене ті правила обходять? Я сам собі... Я сам...

Володимир, або Володя, гордо випростався і відкинув назад свій поріділий чуб.

— Володимир Стріха... Був колись десь там Едвард Стріха, та що він!... Я їм покажу...

Він оглянувся навколо і всміхнувся. — Мені б більшої кімнати — подумав. — З ранішнім сонцем... І бюрко нове, темне. Покрите зеленим сукном... або лямінексом... Та це потім...

— Будь ласка, Олю, не роби більше в мене порядків і не займай мого стола, — сказав майже авторитетно, виносячи скриньку із зім'ятими початками своїх творів.

— А це чому? Ти собі служницю візьмеш, чи що?

— Ні... ні... Я сам... Там може бути якась важлива думка, а ти викинеш... Знаєш, у нас кожне слово може стати скарбом...

— У нас? У кого це у нас? У тебе й мене?

— Ні... ні. У письменників, я думаю.

— Ага! Ти думаєш... Може б, почекав, доки тебе хтось письменником звеличає, чи ти тут теж сам?

Володимир всміхнувся. Нехай говорить. Нехай...

Перший твір Володимира Стріхи під наголовком "Червона Кров" повернувся від видавництва через півроку. В залученні було чотири рядки машинописної імпертиненції: "На жаль, Ваш твір художньо не опрацьований, задовгий, з невикристалізованою ідеєю й штучними персонажами. Ясним в нім є лише наголовок, але й йому бракує оригінальності, бо колір крові був зауважений вже давніше..."

Володимир скипів.

— Дурні! Таку мистецьку річ... Майже сто п'ятдесят сторінок національної боротьби, а їм ідея не викристалізована! Та сам момент, де дядько Іван комуніста на цівку бере, чого вартий! Або, як Ярина портретом Сталіна піч підпалює... А їм ще не викристалізована... Мабуть, не по душі мій патріотизм! Ну, добре.. Побачимо...

Другий твір Володимира Стріхи під назвою "Чорні круки" лежав в іншому видавництві дещо довше. Володимир зле спав і питав сусідів, чи не потрапив лист на його ім'я до їхньої скриньки.

— Такий цікавий твір — думав нервово, — і ані пес не гавкне. Там все — і зірки в небі, і тра-

ТАБІР ОДУМ-У В МІННЕСОТІ

відбудеться

від 4 до 18 серпня 1973 р.

В СІБЛЕЙ СТЕЙТ ПАРК
ВІЛМАР — НЬЮ ЛОНДОН

Зголошення приймаються
до 15-го липня.

Інформації та реєстрація:

Mrs. Daria Lysyj
427 N. Westwood Drive
Minneapolis, Minn. 55422

ТАБІР ВЛАШТОВУЄ ФІЛІЯ ОДУМ-у
МІННЕСОТИ.

Запрошуємо одумівців та одумівок з
далеких і близьких філій.

Увага!

Увага!

З огляду на те, що за останніх кілька років кошти друку журналу, виготовлення кліш, поштова оплата та інші видатки збільшувались декілька разів, а видавництво "Молода Україна", довго стримуючись від підвищення передплати, опинилось у важкому фінансовому стані, ми змушені нарешті піднести передплату на наш журнал, на 1 дол. річно.

Умови передплати будуть змінені з 1-го вересня ц.р.

Повідомляємо про це заздалегідь, щоб уможливити передплатникам продовжити передплату, а боржникам розрахуватись, ще за теперішніми цінами.

Одночасно прохаємо всіх передплатників в США, по можливості, надсилати всі грошові розрахунки за "М. У." нашому представникові в США п. О. Коновалові.

Mr. Alex Konowal

811 S. Roosevelt Ave.
Arlington Heights, Ill. 60005, U.S.A.

Йому можна надсилати різні чеки.

Видавництво "Молода Україна"

гедія розлуки, коли Наталка протягом цілих двох соток кілометрів руки ламає, плачучи... І війна, і підпільна праця... все там... Двісті вісім сторінок. Ні, дев'ять... Так, двісті дев'ять дрібного машинопису. А, може, вони вже надрукували?

"Чорні круки" повернулися з короткою заміткою на останній сторінці.

"Довжина твору — нічим невиправдана. До друку не придатний".

Володимир довго сидів, вдивляючись в чиєсь не зовсім виразне письмо.

— Брешеш, сатано! — прошепотів злісно. — Брешеш!... Я знаю собі ціну. Он, часопис вже чотири моїх статті вмістив, і ще вмістить, як напишу... Навіть Петро казав, що в мене стиль цікавий... А що, якби я йому перечитати дав? І Куликові... Так, Куликові обов'язково. І може ще Гордієвій, вона щось там сама пише... Вони мені скажуть... Напевно скажуть... Їм українська справа напевно не байдужа, як оцим московським прихвостням...

І він не помилився — і Петро, і Кулик, і Гордієва, і ще з півдесятка розумних людей цілковито погоджувались з Володимиром, щодо вартості його творів. Принаймні в його присутності...

— Дуже оригінальна тема... — говорили йому м'яко. — Дуже... Невикористаний матеріал. Нам, власне, героїзму й потрібно, ви це добре підхопили. Добрий образ дядька Івана... такий патріотичний. Ви б постарались це книгою видати. Це було б корисною працею...

— Я так і знав! Думали, що налякали мене! Думали, що я вже й замовкну! Ні! не на такого натрапили... Ми — письменники, інтелігенція, мусимо сірій масі дорогу до ідей освітлювати! Нас сама доля на провідні пости поставила! Друзі!... Колеги!... Ми мусимо! Ми повинні...

Друзі й колеги притакували. Ніхто не заперечував думки про провідні пости, і всі погоджувались з далекозорістю долі, але чому вона вибрала якраз Володимира Стріху ліхтарем для мас — ніхто не розумів.

За деякий час і "Червона кров", і "Чорні круки", і збірка віршів "Український Олімп" були друковані за власні кошти автора.

— "Вийшли друком три книги нашого шановного автора Володимира Стріхи" — стояло в часописі. — "Гарна обкладинка. Ціна — чотири доляри".

— Ну й де мені з ними подітися? — зідхала Ольга — Дев'ять соток книжок! І хто їх купуватиме?

— Не бійся, Олю! Трохи я сам розішлю, для рецензій, знаєш, а тоді й решта піде...

Але книжки лежали.

— От стадо неграмотне!... — гарячився Володимир. — В телевізю очі влуплять, а рідної книжки не куплять... І що за колеги мені — 75 книжок розіслав, а ні одної рецензії не дістав. Наче їм мову відібрало...

— Видно, нема про що писати, от і мовчать... — криво всміхалась його вірна дружина.

Вона вже не згадувала йому ні про курник, ні про поламаний паркан — Володимир був тепер

ВИЙШЛА НОВА НАУКОВА ПРАЦЯ ВАСИЛЯ ЧАПЛЕНКА

У виданні Українського технічно-господарського інституту в Мюнхені вийшла нова наукова праця Василя Чапленка "Підстави адигейської теорії". Це вже третя книжка цього нашого мовознавця з царини етимологічних дослідів, але вона відрізняється від двох попередніх — "Адигейські мови — ключ до таємниць нашого субстрату" і "Нові знадоби до етногенези слов'ян та інших народів" тим, що в ній автор сформулював методологію своєї адигейської теорії і визначив світовий мовний засяг дослідів. Але в центрі його уваги українська мова, і він спробував зовсім по-новому з'ясувати такі звукові явища в історії української мови, як явище глухих голосних, як т. зв. "ять", чергування "о" — "і", "е" — "ї", повноголосся (й неповноголосся в західних та південних слов'янських мовах) тощо. З'ясував він також етимології багатьох українських, російських, білоруських, польських, ба й німецьких та англійських слів.

Як відкривець нових можливостей у цій царині В. Чапленко протиставить свої досліді дотеперішнім непереконливим етимологізаціям у світовій науці.

Ціна книжки — 3 дол. — Замовляти:

Mrs. Anna Krawczuk

1010 Kilsyth Rd. — Elizabeth, N. J. USA 07208

ВЕЛЬМИШАНОВНІ ДРУЗІ!

Центральний Союз Українського Студентства звернувся до ОДУМ-у з проханням взяти участь у збиранні петицій, які мають бути передані цього літа президентові США, Р. Ніксонові й секретареві Об'єднаних Націй, Курту Валдгаймові.

Запляновано зібрати 50.000 підписів по цілому вільному світі, в цьому українських і неукраїнських.

Філія Торонто, з доручення Головної Ради Коша Старших Виховників ОДУМ-у Канади, розіслала всім існуючим філіям ОДУМ-у відповідні матеріали й сподівається, що кожний осередок цю справу повністю підтримає. Ця акція має бути коротка й доцільна.

Якщо хтось з читачів бажає довідатись про цю справу більше і взяти в ній активну участь, то просимо звернутися на нашу адресу:

Філія ODUM

404 Bathurst Street

Toronto, Ontario M5T 2S6, Canada

Філія ОДУМ-у в Торонто

АУКЦІОН

В Ленінграді було оголошено випро-
даж 800 надгробних плит і пам'ятників.
(3 газет)

вище цього. Він годинами дивився з великого вікна кудись в незнане, або задумано стукав олівцем по столі. Особливо, коли сподівався, що хтось може його побачити... Часто їздив по знайомих, з течкою випадково взятих творів, і читав їх поважно, з притиском, слухачам, які все частіше раптом кудись поспішали.

— Задурілі люди... Навіть вже й для духової страви часу не мають, думав зі смутком.

І в такому меланхолійному настрої застала його стаття про "Духові страви", дбайливо вирізана з позаокеанської газети і переслана йому без коментаря. В ній, після заміток про важливість літератури і її вартість для людського розуму й душі, після переліку деяких імен нових і старих письменників та згадки про їхні найліпші твори, стояло чорними грубими літерами його ім'я.

— "Володимир Стріха! Минулого року цей автор видав власними коштами чотириста п'ятдесят фунтів битой ваги задрукованого паперу. Чотириста п'ятдесят фунтів!..."

Володимир Стріха відчув, як холодна хвиля поту раптом облила його голову і потекла по спині донизу.

— Чотириста п'ятдесят фунтів... Не дев'ять соток книг, не три твори, не двадцять сім віршів, а чотириста... А я ж ночами не спав... А я ж... А я...

Він схилив голову на руки і заплющив очі. В горлі ріс якийсь гіркий клубок, солоні краплі повзли по щоках, збиралися в кутках уст.

— Битої ваги... — Він витягнув хустинку і витер очі.

— "Такі й подібні автори винні за зростаючу байдужість наших людей до друкованого слова, яке в руках цих творів перетворилося в сіру анемічну нудьгу. Давайте нам вогню, давайте силу думки, давайте кохань, ненавистей, сміху, страждань — але не годуйте банальністю, лексиконом скомплькованих слів, трафаретним патріотизмом і — нудьгою. Ліпше, ради Бога, мовчіть!..." — Володимир голосно висякав носа й схлипнув.

— Продажні душі... Пройдисвіті... — сказав комусь пошепки.

Так скінчилася письменницька кар'єра Володимира Стріхи. Він цілковито зійшов з громадського екрану і зник у забутті. Друзі й колеги все рідше його відвідували, не знаходячи спільної мови. І дивно, як скоро забувається людина, яка не лишила після себе нічого, навіть порожнечі... Деколи, правда, його жінка, приносячи сусідці свіжі яйця, оповідала, що чоловік її тепер вперто вивчає малайську мову. Кажуть, що малайські письменники ще не мають ні критиків, ні художніх правил...

Із збірки "Культурні арабески".
Австралія

НЕ ЗАБУДЬТЕ
ВІДНОВИТИ
ПЕРЕДПЛАТУ
СВОЄЧАСНО!

Советська влада дуже ощадна. Вона буквально дрижить над кожним колоском (згадайте урядову постанову від 7-го серпня 1934 року), над кожним шматочком кам'яного вугілля, навіть над засохлим деревом у лісі. Бож це — народне добро й не можна його розтринькувати.

Те, що мільярди йдуть на допомогу Кубі, північному В'єтнамові й іншим соціалістично-братнім країнам — дрібниця, без цього обійтись не можна, та й хто б то рахувався з мільярдами, коли йдеться про всесвітню революцію, про встановлення советської влади на всьому земному глобі.

А ось внутрішні ресурси треба берегти. Сов. туристи, спостерігаючи в Америці автокладовища, жахаються. Диви, мовляв, яке багатство гине даремно. У нас би жодне авто не потрапило на смітник, пішло б на перетопку, на залізо, а з того заліза скільки можна зробити корисних для народу речей; танків, кулеметів, автоматів. Дурні американці, їй-бо, дурні!

Отож, аби нічого марно не пропадало, в Ленінграді був оголошений випродаж надгробних пам'ятників. Вони виявилися зовсім зайвими, бож певна ділянка кладовища відійшла під якесь будівництво, й подумайте самі: куди ж подіти цінний метал і не менш цінний мармур?

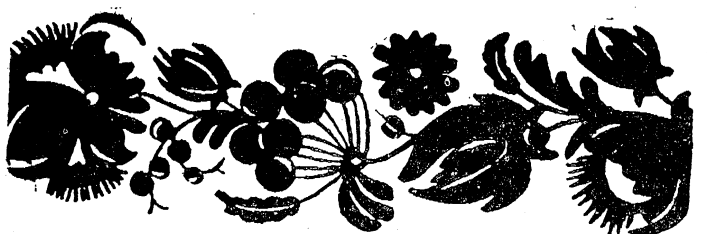
Можливо, аукціон не відбувся, бо проти цього небувалого в історії людства випродажу запротестували советські гуманісти, але ж ми уявляємо його собі в такому, приблизно, порядку:

Голова міськради, чи його заступник стоять на підвищенні, серед звалених пам'ятників, і закликають:

— А-ну ж, громадяни, навались! Дешево, зовсім дешево. Ось плита з могили графів Толстих. Хіба це не цінність? А коштує лише 150 рублів. Ось надгробок Римських-Корсакових. Знаєте такого славного композитора? Теж 150 рублів. Для українців рекомендуємо надгробок їхнього земляка, Гулака-Артемівського, віддаємо майже за дарма, за 100 рублів. Надгробки князя Кропоткина й музикального критика Солертинського — по 50 рублів. Навались!

— А що ж із ними, з тими надгробками, робити? — запитує хтось із присутніх.

— Як що? Плиту можна використати замість

ЗУСТРІЧ ОДУМ-у США І КАНАДИ ПРИСВЯЧЕНА 800-РІЧЧЮ ПОЛТАВИ

в і д б у д е т ь с я

1-го і 2-го вересня 1973-го року в Чікаго, Іллінойс, США

ПРОГРАМА ЗУСТРІЧІ

СУБОТА, 1-го вересня:

1. Міжфілійні спортові змагання
2. Концерт в школі Шопена при Rice & Campbell — 7-ма год. вечора
3. Вечірка для одумівців — дім ОДУМ-у, 2516 W. Division St.

НЕДІЛЯ, 2-го вересня:

1. Богослуження в катедрі св. Володимира при Cortez і Oakley
2. Одумівський обід в домі ОДУМ-у
3. Дозвілля — екскурсія по Чікаго та ін.
4. Бенкет — 6 год. вечора в MONT CLARE BANQUET HALLS,
2957 N. Harlem Ave.
5. Забава

Докладніші інформації можна дістати в філіях ОДУМ-у.

ЗАКЛИКАЄМО МОЛОДЬ ТА ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО

БЛИЗЬКИХ ОКОЛИЦЬ ДО МАСОВОЇ УЧАСТИ В ЗУСТРІЧІ ОДУМ-у!

стола, а мармуровий пам'ятник, як прикрасу в кімнаті. Можна покласти й на своїй могилі. Ось, наприклад, ви називаєтесь Іванов, або Смирнов, помрете під цим загальнорозповсюдженим прізвиськом, і ніхто не зверне на це уваги. Коли ж на могилі лежатиме плита з написом "граф Толстой", кожний мимоволі зупиниться, а може, й квіти покладе на знак пошани.

Таки советська влада не в тім'я бита. Жодна річ не мусить у неї пропасти задарма. А те, що деякі слиняві інтелігентики обурюються з аукціону, мовляв, продаж пам'ятників — зневага померлих, нічого не значить. Яка там зневага? Просто раціональне використання колись приватного, а тепер соціалістичного майна!

Іван ЕВЕНТУАЛЬНИЙ

Скромність

Лекції про свою знамениту теорію Айнштайн звичайно починав зі слів: — Теорія, ім'я якої я маю честь носити...

ГУМОР

Одна жінка була на безкоштовній оперній виставі. І саме тоді, коли співав хор, вона голосно промовила:

— Ну й актори! Вистава безкоштовна, а вони й раді, співають усі разом, щоб тільки швидше закінчити та піти!

Один чоловік, великий любитель живопису, за всяку ціну намагався прославитися як маляр, але насправді вмів тільки мазюкати. Надумав він сам розмалювати в своєму будинкові стелю і одразу ж повідомив про це всіх своїх знайомих.

— Я спочатку побілю стелю, а потім власноручно розмалюю її.

— Ви краще спочатку розмалюйте стелю, — порадили йому знайомі, — а потім вже гарненько забіліть її.

СТОРІНКА МОЛОДИХ АВТОРІВ

ОБІДНЯ ПОРА

Час обіду в університеті. Змучений довгими нецікавими лекціями, бурмотінням старих, неохайних доцентів, Володя сидів за столом у кафе-терії. Він притулювся до шибки вікна, яке вібрало від музики модерної оркестри, що вигравала у дворі. Як завжди, товариші Гриць і Роман говорили про зовсім нецікаві й незрозумілі йому технічні деталі авта. Вони щось креслили та гарячково сперечалися. Час від часу один із них обертвся до Володі й питав, "Ну, як ти думаєш?", та побачивши, що той не звертає на них уваги, далі сперечалися, доводили один одному щось на папері.

Володя дивився на дівчат, які юрмилися скрізь, сиділи за столами. Він затримував очі на красивіших, оглядав їхню постать, а за деякими стежив, поки вони не губилися в натовпі. Інколи, якась відчувала його погляд на собі, ледь помітно ніяковіла й спішила далі. За третім столом він побачив дівчину, яка, хоч і не надто обдарована красою, чимось приваблювала його. Довший час приглядався він до неї, та ні разу не міг зловити її погляду. І все ж таки, здавалося, ніби вона знала, що її хтось спостерігає і хотіла цього. Але ось з-за газети поруч неї виринала гидка голова якогось "дідугана" з довгим масним волоссям.

По обличчю видно було, що їй зовсім не подобалося залицання цього типа, який все жартував, сміявся вишкіряючи зуби. Дівчина кривила личко в примушену усмішку. Раптом вона глянула на Володю. Заскочений він сполохано відвів очі набік.

Коли він набрався відваги знову глянути в той бік, дівчини вже не було, а "дідуган" знову заховався за газету. Роман і Гриць поспішали на лекції, та Володі не хотілося йти. Музика ще й досі грала, опанувала його тілом, ритмічно відбивалася в ньому. Він сидів, мов у трансі, та думав не знати про що. Думки були невиразні, бліді.

Раптом поруч відсунуто стілець і хтось сів. Володя кинув погляд набік і вгледів її, ту саму....

В очах її було якесь напруження чи чекання. Розгорнута книжка лежала на столі, але видно сусідка й не збиралася читати її, лиш дивилася крізь вікно. Володя машинально вкисив яблуко і втупив очі у стіл. Чи це вона спеціально сіла тут коло нього? Може хоче, щоб він з нею познайомився, заговорив, адже могла зостатися коло "дідугана". Ні, це напевно лише здається йому. І як то виглядатиме? У неї напевно вже є хлопець. Та й з чого почати? І взагалі нащо? Адже лекції зачинатимуться за п'ять хвилин.

— Будь ласка, подай мені сіль, — раптом вихопилося у Володі. Дівчина здивовано глянула на нього і йому здалося, що задоволення розплилося по її лиці. Вона подала сільничку, і Володя

солодко відчув теплий дотик її руки. Очі запитливо дивилися на нього. Тепер згадав, що в руці тримає яблуко.

— А чи тебе не звуть Леся? — врятував його здогад.

— Ні, я — Ірина.

— Ти диви! А я був певен, що ти Леся.

— Видно, мене з кимсь поплутав. Хоч, може... А звідки ти мене знаєш?

— А... а... ну...

Очі її бризнули сміхом, і на дівочих устах заграла усмішка. Володя також всміхнувся.

— Хочеш мілкшейк?

— Ні, дякую. Я чекаю на чоловіка. А, ось і він іде. Ну, до побачення, хлопче!

Дівчина підбігла до молодого бородатого чоловіка, міцно обняла його. Пара зникла в юрбі, залишивши остовпілого студента.

Юрко ТКАЧ
Донкастер, Австралія

УСПІШНА ВИСТАВА — "КОЗА ДЕРЕЗА"

У суботу, 12-го травня, в аудиторії "Централ Текникал Скул", дівочий хор "Веснівка" під керівництвом Квітки Зорич-Кондрацької поставив народню оперетку Миколи Лисенка "Коза Дереза". Хоч сама казка коротенька й нескладна, виконання цієї оперетки було чаруючим і захоплюючим.

Головну роль виконала панна Христя Свергун, яка, вміло передаючи несамопитий характер кози, виявила свій многосторонній талант. Слід відмітити гарний голос панни Стефи Біневич в ролі лисички-сестрички. Панна Ким Воробець відмінно передала вибагливу рслю козака-рака. В інших головніших ролях виступали: Юрій Біланюк — дід. Ірина Біланюк — баба. Марійка й Оксана Гоголь — зайчики; Марійка Дендерис. Леся Хичій. Зірка Радь — вовки, Леся Клос, Оксана Коновалюк, Мирослава Камігс, Оля Місюрка — ведмеді.

Хоч в певних випадках можна припускати, що дикція акторів-співаків не була досконалою, проте треба також відзначити велику працю й старання акторів студентів в їхніх перших театральних зусиллях. Їхні недоліки виправить лише час і вправа. Назагал, всі добре впоралися зі своїми ролями. При цьому треба згадати і наймолодших акторів: Оленку Ганківську — метелик, Зеню Волощак — жабка, Ларису Держко — Півник, які додали гумору до загальної вистави.

Хореограф і керівник сцени Надія Павличенко сторила різноматні і артистичні мізансцени, особливо у рухах кози, рака, зайчиків, ведмедів і вовків. Третя дія була дуже багата на хореографію

МОЛОДЕЧИЙ АНСАМБЛЬ БАНДУРИСТІВ ІМ. Г. ХОТКЕВИЧА В АВСТРАЛІЇ

Перший ряд зліва направо: Олена Тиндик, Марія Особа, Ірина Остапів, Олена Масна, Ніла Деряжка, Катя Наринецька та Леся Білаш — заст. керівника. Другий ряд: Андрій Голобородський, Віктор Мішалов, Роман Гузій та керівник ансамблю Петро Деряжний. Березень 1973 р. Відсутні: Юлія Бабченко, Леся Пліс та Клеменс Бабченко.

Уже 8 років існує в Сідней молодечий Ансамбль бандуристів. Початки кобзарства в Австралії закладено десь у 1957 р. Перші заходи до організації капелі почав кобзар Григорій Бажул, учень відомого письменника, композитора, диригента, драматурга, вчителя музики і перекладача славного Гната Хоткевича, що був арештований у 1934 році і загинув у 1938 році на засланні. Але праця капелі бандуристів, що прибрала собі ім'я Гната Хоткевича, тривала недовго: через різні перешкоди вона припинила свою діяльність у 1964 році. Тоді ж виникла ідея зорганізувати Ансамбль бандуристів з молоді, і того ж року почалися проби новоствореного ансамблю, який під керівництвом Гр. Бажула пропрацював аж до 1970 року, здобувши собі популярність численними виступами в мистецьких програмах, концертах, та власними концертами не лише в Сідней, а й в інших містах, маючи в своєму складі 7 осіб. Від 1970-го року Гр. Бажул передав керівництво капелею своєму учневі молодому й талановитому бандуристові Петрові Деряжному,

батько якого грав на бандурі і сам змайстрував багато бандур ще на рідній землі.

Тепер цей молодечий Ансамбль Бандуристів ім. Гната Хоткевича нараховує разом з керівником 14 осіб. За останні роки наш ансамбль влаштував низку власних концертів у Сідней, Воллонгонгу, та інших передмістях Сіднею, а також брав участь у Другому Здвигові Українців Австралії, що відбувся в Мельборні в квітні 1971-го року. Дуже доброю ідеєю молодих бандуристів було колядування на минуле Різдво, що викликало вдячність українців Сіднею та околиць.

Так молодечий ансамбль щороку набирає більшого розмаху й сил, наближаючись до 10-річчя свого існування. Бажаємо йому дальших успіхів, а Гр. Бажулові висловлюємо подяку, за вкладену працю та готування нових кадрів бандуристів. Нехай наша славна бандура бренть і чарує свої і чужі серця своєю чудовою музикою і тут, далеко від рідної землі.

Дмитро НИТЧЕНКО

і виявилася кульмінаційним пунктом не тільки казки, але і цілої вистави.

Проект костюмів і масок виконала панна Віра Яцик. Всі костюми лісових звірят свідчили про професійну мистецьку працю. За такий оригінальний проект панні Яцик треба признати велику похвалу.

За театральне оформлення відповідав Тарас Шиповик — консультант Мирон Левицький. Декорації передавали красу лісової природи і підкреслювали чарівний настрій.

Таке відмінне здійснення творчих задумів рідко стрічаємо на українській сцені, а головне в тому, що не тільки діти, але і старші провели з великою приємністю. За таку працю треба всім членам хору "Веснівка" і оркестрі скласти подяку і похвалу, та зауважити, що ми нетерпляче очікуємо їхніх наступних вистав.

Христя ТУРКЕВИЧ

Торонто, Канада

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

ПРОГУЛЬКА

ВЕЧІРКИ ТОРОНТОНСЬКОЇ ФІЛІЇ

Філія ОДУМ-у в Торонто заглянувала кілька вечірок, присвячених подіям, що хвилюють наш нарід в Україні і на чужині.

Перша з них відбулася 30 березня ц. р. і була присвячена 40-річчю голоду на Україні 1932-33 р., який навмисне створив москвський комуністичний уряд, щоб зломити опір українських селян проти колгоспів.

Управа філії запросила гостей — п-ні Ганну Романишин і п-ні Ольгу Гавриш, які мали розповісти про цю трагічну подію. Голова філії Микола Мороз привітав гостей і представив їх присутнім.

Пані Романишин народилася в Польщі, у 1959 р. приїхала до Канади. Закінчивши університет у Ватерлоо дістала "Бачелоре ов артс", а пізніше "Мастер ов артс". Тепер при торонтонському університеті працює над докторатом з історії. П-ні Романишин сумлінно простудіювала низку праць про голод в Україні. Вона пояснила причини і наслідки голоду 1933 р., подала ряд статистичних даних і навела кілька прикладів голодування окремих родин і осіб. Ніякі описи в книжках не в стані передати жаху голодової смерті мільйонів людей.

Пані О. Гавриш поділилася спогадами про голод на Україні 1921-22 р. і 1932-33 р. та про великий голод 1946-47 р., про який розповідали особи, які жили в той час на Україні. Про нього

були, правда дуже бліді, згадки навіть у советській пресі. Щиросердечна розповідь п. Гавриш перенесла слухачів на багато років назад і показала їм страшні картини страждань ні в чому неповинних людей, приречених на голодову смерть. Ця розповідь у декого викликала сльози.

Людам вільного світу тяжко уявити і повірити, що уряд може свідомо губити мільйони людей, аби тільки підкорити нарід і утриматися при владі. Москва ніколи не призналася до запровадженого голоду, хоч від нього загинуло понад 7 мільйонів людей. Навпаки, заперечувала його і не хотіла приймати допомоги інших країн.

Голод 1932-33 р. не був наслідком якихсь природних явищ. Урожай 1932 р. був нормальний, але все збіжжя восени того року вивезли з України в Росію і там жодного голоду не було.

Другий вечір відбувся 13 квітня 1973 р. Цього разу п. М. Гава, учитель гайскул, розповів про свою подорож на Україну і показав діaposитиви краєвидів України, історичних будівель та інших цікавих об'єктів, а також сцени з тамтешнього життя. Всім присутнім дуже подобалися картини далекої батьківщини їхніх батьків і дідів.

Микола Мороз, голова філії, подякував п. Гаві за цікавий нарис його подорожі. Нам треба знати, що діється на Україні і які думки нашого народу.

Отже, до наступної зустрічі!

Наталка Сандул

Коли я вранці прокинувся і побачив, що надворі дощ, я був певний, що прогулька не відбудеться. Думав, поїду до автобуса, побачу Ліду і Михайла Лебединських, Ліну Дрозд, Раю Вакуловську та з десяток молодших одумівців, пожартуємо, що такі відважні, бо готові і в дощ у мандри та й роз'їдемося по домах досипляти.

Так, і Михайло і я знали, що в неділю мав бути дощ, але прогулька була назначена тиждень наперед. Відкладати ж в останній день — справа кропітка. Проте, не завжди передбачення погоди вірні. Також, через брак снігу, юні одумівці не їздили з цього році кататися на санках. А дітям кортить за місто виїхати.

Я був вкрай здивований, коли застав повний автобус веселої дітвори. Ніхто не хотів їх розчарувати. Тому рішили їхати. А Ліна заявила, що має пляжову парасольку і зможе смажити січєники (гамбургі) хоч і з зливу.

По дорозі до Албіон Гілс водій автобуса, шотландець Джим, потішав, що дощ перестане. Він з гордістю зазначив, що був у хаті, де народився поет Роберт Бернс. Коли я згадав, що читав поезії цього великого шотландця в українському перекладі, Джим сказав, що дощу нема, а тільки мжичка, і що скоро буде сонце. Я повеселішав. Подумав, це мені, мабуть, тільки здається, що періщить дощ. Відомо, що для шотландців Роберт Бернс є тим, чим для українців є Тарас Шевченко.

Мій погідний настрій зник, як тільки я вийшов з автобуса. Попотів дощ. Почувався, хоч крізь землю провалююся. Що робити з шістьма десятками дітей в провінційному парку в таку погоду? Будинок замкнений. Ніде ні душі. Я готовий був їхати назад до Торонто.

Витягайте парасольку! Будемо

Молодь ОДУМ-у в поклоні Пророкові

гамбургі смажити! — перервав мої невеселі думки рішучий голос Ліни. Дмитро Якута й Володимир Бабенко вмить зникли, шукати господаря, щоб відімкнув будинок.

Через півгодини діти були в будинку, де почалися різні гри, спів. З найменшими займалися виховниці і Рая Ліщина. Був галас, сміх. А метрів двісті від будинку, на горбі, під парасолею жеврів вогонь в барбаю. Коло парасолі і під нею виднілися силуети Ліди і Михайла Лебединських, Раї Вакуловської, Ліни Дрозд. Йшов дощ і дув вітер. Через деякий час вітер звалив парасолю. Гамбургі смажили під відкритим небом.

Аж ось, діти почали голосно співати: "Ми голодні, ми голодні, з'їли б коня". Саме тоді Михайло приніс з сотню гарячих гамбургів. Їх вмить поїли.

Я дивився за порядком та працею юних одумівців і почувався дещо винним, бо був сухий. Сумно почувався на горб, щоб хоч трохи намокнути і померзнути. Сподівався нарікань. Та їх не було. Всі були бадьорі, хоч і мокрі. Жартам не було кінця. Ще й мене засоромили, що скривився.

Як всі гамбургі пересмажили, перестав дощ і вщух вітер. Мали ще зварити какао. Послали мало-го Михайлика, щоб принесли з будинку молоко. Незабаром він прибіг назад і захекавшись, сказав: "Усі хворі!" Поки в мене роїлись думки: "Недосмажені гамбургі? Недобре молоко?" він додав: "Усе молоко попили". Я полегшено зітхнув. Як він дійшов до висновку, що, як все молоко випили, то повинні захворіти, для мене й досі є таємницею.

Тоді всі пішли на односторонній прохід по лісові смажити маршмелов. По дорозі назад я всіх по черзі запитав, як їм подобалась прогулянка. Виявилось, що подобалась всім, а ті, що смажили на дощі гамбургі, запевняли, що ніколи її не забудуть.

Л. П.

У хаті кожного одумівця позинен бути журнал
"МОЛОДА УКРАЇНА"

Субота 10-го березня ц. р., третя година дня, заля Дому Культури української спільноти у Новому Ульмі (Західня Німеччина). В залі близько півсотні людей різного віку, а над ними бринять пісні на невмирущі слова Тараса Шевченка у виконанні капелі бандуристів ім. Т. Шевченка.

Краса і чар української пісні та рецитація на слова Тараса, голонять українського скитальця і він хоч на мить забуває про свою долю.

На стіні перед глядачем, на тлі барвистого килима, обрамлений гарним українським рушником, гортрет будителя української нації Т. Г. Шевченка. Угорі великий тризуб. З правого боку — прапор ОДУМ-у, по обидва боки — живі квіти.

Тим часом ще надходять українці, віддати свій поклон Тарасові.

А з гучномовця лунає:

Б'ють пороги, місяць сходить,
Як і перше сходив...
Нема Січі! Пропав і той,
Хто всім верховодив!

Потім рецитація про невмирущість української нації:

Наша дума, наша пісня
Не вмере, не загине..
От де люди, наша слава,
Слава України!

Так українська громада Нового Ульму зійшлася відзначити 112 річницю смерті свого улюбленого Пророка. Відзначення це підготувала Управа Об'єднання Демократичної Української Молоді в Новому Ульмі: Володимир Жученко, Олександр та Андрій Лящуки, Петро Перч, Галя Придатченко.

Всі одумівці в одностроях. Вони з повагою та молодечим горінням прийшли вклонитись генієві нації.

Підрастаюча молодь з запалом впливається у культурно-національну роботу і гордо підносить смолоскип боротьби все вище, пам'ятаючи безсмертні заклики поета.

Після відкриття святочної імпрези першим промовляє голова місцевої управи ОДУМ-у п. Володимир Жученко. В своєму короткому, але патріотичному слові, він характеризує значимість великого сина України Т. Г. Шевченка для українського народу на рідних землях, українських скитальців у вільних державах, а також для всіх волелюбних народів.

Далі хор, організований з членів ОДУМ-у і місцевого ТОП-у та співаків церковного хору праславної Свято - Воздвиженської парафії, під мистецьким керівництвом молодого і талановитого диригента Петра Тейчерта, виконує "Заповіт" Шевченка. Всі присутні встають і схиливши голови слухають слова нашого великого поета-борця.

До речі, молодий диригент хору Петро Тейчерт є чоловіком талановитої української співачки Люби Годун, яка зуміла причарувати свого чоловіка красою української пісні так, що він зі щирим захопленням віддався служінню українському мистецтву співу, хоч сам німець.

Наступною точкою програми святкування була доповідь заступника голови ОДУМ-у Олександра Ляшка. Його доповідь дуже зразила мене. Мені, як давньому журналістові і колись активному діячеві національно-культурної праці, доводилося не раз доповідати і декламувати на святкуваннях Т. Шевченка та І. Франка, а також чути доповіді інших, як науковців так і літераторів. Але у тих доповідях приділялося увагу переважно гіркому і страдницькому життю нашого поета.

Молодий доповідач О. Лящук, який не бачив країни своїх батьків, бо виріс і зформувався на чужині, — цілком інакше підійшов до тематики доповіді. Він відкинув вироблену трафаретну форму і дав назву своїй доповіді "Чужинці про Шевченка", з якій стисло, але образно, подав думки і відгуки передових лю-

дей культурного світу, які з глибокою пошаною ставилися до вельетня української нації, незламного борця за волю як свого поневоленого народу, так й інших народів. Деякі уступи у доповіді заслуговують на увагу, як от промозга на похороні Т. Шевченка в Петербурзі поляка В. Хорошевського, який почав її такими словами: "Нехай і польське слово, коротке, але сердечне, пролунає над твоєю труною, часний український пророче. Ти кохав свою рідну країну, свій синій Дніпро, свій нарід сіромашний. Ти був цього народу гідним співцем, на його сльозу ти завжди сльозою відгукувався — слава Тобі!..."

Далі доповідач назів відгуки, з глибокою пошаною до Шевченка, популярного німецького тижневика "Ді Гльоке", видатних російських публіцистів О. Герцена і Григор'єва. Пізніше, відомий шведський славіст Альфред Енсен, так захопився вивченням української історії і літератури, що навіть став дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, та перекладав твори Шевченка на шведську мову.

Також, вже за нашого часу, великого "ісходу" українського народу у вільний світ, ми чуємо прихильне ставлення до Шевченка відомих людей англосакського світу: сина колишнього англійського прем'єра Мекміллана, президентів США Айзенгауера і Джона Ф. Кеннеді, прем'єра Канади Діфенбекера, відомої американської журналістки Полін Бентлі і багатьох інших.

Все це сприяло побудові пам'ятників Т. Шевченкові в США, Канаді, Франції, Аргентині.

Майже півгодини Ол. Лящук своєю цікавою доповіддю тримав слухачів у напруженні.

Першу точку мистецької частини — "Думи мої", слова Шевченка, муз. М. Лисенка, виконав вищезгаданий хор під керівництвом Петера Тейчерта і в супроводі його ж таки гри на акордеоні. У цей час у залі почулося ридання. Це слова поета і гарний спів хору так зворушили стару вчительку школи.

Дещо прихмарений настрій присутніх піднісся, коли мала школярка Оля Капустян чудово

продеклямувала вірша "Україна"... За нею, також малий школяр, Микола Лящук, з повагою дорослої людини, продеклямував вірша "Заросли шляхи тернами". За малими дітьми, член управи ОДУМ-у Андрій Лящук — продеклямував з почуттям "Поклін тобі Тарасе". Потім хор проспівав "Рече та стогне Дніпр широкий", слова Т. Шевченка, муз. Кирила Стеценка. Мистецтво деклямації показав активний член управи ОДУМ-у Петро Перч у вірші Т. Шевченка "Мені однаково"; громадський діяч п. Капустян Дмитро чудово виконав патріотичного вірша присвяченого Т. Шевченкові "На високій думі кручі" — слова спочилого диригента хору І. Л. Рябчуненка. Цю деклямацію присутні сприйняли з великим захопленням.

На завершення мистецької частини хор виконує національний гімн — вся зала встає і приєднується до співу.

Так невеличка група молодих православних одумівців у Новому Ульмі відзначила роковини українського національного генія Тараса Шевченка. Та проте, слід нагадати, що коли в Україні увесь понезолений український нарід вшановує Великого Сина України, то на чужині Тарасозі слова: "Любіться, — братайтесь! — вам Бог допоможе!" — не дійшли ще до свідомости багатьох, які носять ім'я українця. Зокрема, на описаному відзначенні 112-их роковин смерті Т. Шевченка, за винятком декількох наших братів галичан, і то старшого віку — на жаль не було на ньому ані сумівців, ані пластунів, хоч управа ОДУМ-у передбачлизо надіслала їм запрошення. Як можна зрозуміти це? Невже збайдужіння?

А як же в Україні? В своєму есеї "Серед снігів" Валентин Мороз писав: "Василь Симоненко одним доторком пробуджував в людях заснулу українську душу, робив її живою. Це й була місія "шестидесятників" принести в замерзлу українську дійсність іскру одержимості. Без неї не мав сили навіть Шевченко. Його читали і не помічали... Маленький гурт людей у Києві розбризкував іскри на цілу Україну і де вони падали — відразу танув лід байдужості і нігілізму.

Кожне слово їх палахкотило одержимістю, фанатичною ненавистю до холодних і слизьких, фанатичним бажанням прискорити кінець льодовиковому періодові в Україні."

Інший репресований літературознавець Євген Сверстюк у своєму невеличкому творі "Слідами казки про Іванозу молодість", викидав в уста героя оповідання Івана такі слова: "Пам'ятаймо, що нам історія просто на чолі записала всю обережність, пасивність, перецікування і лінх предків, і кожне нове покоління від коліски розплачується за це своєю долею і честю. І заново вибирає духову спадщину наших дон-кіхотів серед намулу спадщини рабів.

"Нині минули ті часи, коли рослинне існування та анабіоз цілих поколінь давав лише сіреньку пляму на карті світу. Тепер інша доба. Незалежно від нашої волі, ми включаємось ланкою в життя нашої планети, вкритої нервовою сіткою атомних мін і політичних вулканів, що клеко-тять, готові до збиуху."

На це духове омертвіння, коли "широке море мілкішає, вихлюпується на безплідні пустелі", написала Віра Ворскло у збірці "Листи без адреси":

"Нещасний, хто закоханий в собі, У кого сльози, — грона

винограду.

Що він нового може дати тобі, Коли собі не може дати ради?"

14. 3. 1973 р.

В. Зачепило

Українська Республіканська Капеля під проводом геніяльного Олександра Кошиця мала у своєму репертуарі "Щедрика". Європейська преса назвала цю щедрівку "перлиною поміж різдвяними мелодіями світу". Дуже захоплювались "Щедриком" і в США. І. Вельгуський написав англійський текст до нього і вигустив під назвою "Коляда дзвонів". З того часу ця наша замєриканізована щедрівка стала надзвичайно популярною в цій країні.

Автор "Щедрика", композитор Микола Леонтович загинув зід більшовицької кулі 22 січня 1921 року.

ДЗВЕНИ, НАША ПІСНЕ!

(Прочитано на прийнятті Капелі бандуристів 20. 5. 1973 р. в Чикаго)

Приємно нам вітати сьогодні від одумівської родини капелю бандуристів й її керівника Григорія Трохимовича Китастого. Цього року Українська Капеля Бандуристів імени Тараса Шевченка, якою керує Григорій Китастий, розпочала свій п'ятдесят шостий рік служіння українській нації, українському народові, українській культурі.

Капелю зрячих бандуристів, від якої наша капеля виводить свій початок, засновано 1918 року в Києві.

Григорій Китастий — уродженець Полтавщини — став постійним членом капелі бандуристів після об'єднання Полтавської і Київської капелі в одну державну капелю України.

У перших днях Другої світової війни капелю розформовано, а її членів мобілізовано до війська.

За німецької окупації України в Києві зібрано всіх бандуристів, що залишилися і капелю відновлено. Її очолив Григорій Китастий. Капелю назвали ім'ям нашого духовного батька й національного пророка України Тараса Шевченка. З того часу почався для капелі новий період життя, який продовжується й понині. Не легкий шлях пройшла капеля. Довелося бандуристам побувати й у німецьких концентраційних таборах, і ділити долю й долю разом з тисячами українців в остиських таборах Німеччини, для яких вони були Євшан-зіллям. Але ті тяжкі часи залишилися позаду.

Відтоді, коли Григорій Китастий почав керувати капелею, хоч часами нею керував Володимир Божик, Іван Задорожний чи інші, його життєвий шлях тісно пов'язаний з бандуристами. Григорій Китастий керував капелею й працював над новими композиціями. Його марш "Україна", "Вставай народе", "Пісня про Тютюнника", "Карпатські січовики" улюблені пісні на всіх континентах, де перебувають українці. Для нас, одумівської родини, він створив кілька маршів: "Ми об'їхали землю навколо", "Наші будні роз-

горнена книга", "Вперед, сини народу" та марш для дітей "Идут дівчатка і хлоп'ятка", який вперше був виконаний в Чикаго.

Кобза-бандура старий український інструмент. Вона відігравала й досі відіграє велику роль у житті українського народу і органічно пов'язана з історією України. Багато різних повстань, у тому числі й повстання Богдана Хмельницького, завдячуються пропагандивній підготовці, проведеній козаками бандуристами. Не даремно Тарас Шевченко назвав свою книжку віршів "Кобзарем", бо вона як і кобзарі, закликала народ взяти свою долю у власні руки, бо лише в "своїй хаті, своя правда, і сила, і воля".

Після Другої світової війни за межами України була єдина Капеля Бандуристів імени Тараса Шевченка. Вона дала тисячі концертів у різних країнах світу, а її платівки розійшлися в усі закутки, де лише живуть українці. Під час виступів капелі їй вручено золоті ключі мейорами таких міст в США і Канаді: Монреалю, Баффало, Кембріджу, Ньюарку та Манчестеру, а в Англії — Лондону й Манчестеру.

Завдяки капелі бандуристів та Григорієві Китастому, зацікавлення українським інструментом — бандурою з року в рік зростало поза межами України. Під впливом капелі бандуристів, його керівників, довголітнього адміністратора Петра Гончаренка, членів капелі та її виконавців створено понад двадцять ансамблів чи капелів бандуристів у Німеччині, Канаді, США, Австралії, Бразилії та інших країнах. Новостворені групи бандуристів творить в переважаючій більшості молодь, хлопці й дівчата, які народилися й виховалися поза межами України.

Варто згадати, що в місті осідку капелі Детройті, є аж чотири групи бандуристів.

ОДУМ має чотири ансамблі бандуристів. Найстарший з них — це ансамбль бандуристів ОДУМ-у Чикаго. Заснований він 1964 року. Основником і керівником його перші роки був Григорій Трохимович Китастий. Тепер цим ансамблем, що нараховує понад 60 бандуристів і співаків, керує Анатолій Луппо. Маючи так багато послідовників, які йдуть Вашими, дорогі бандуристи, шляхами, ми можемо сміливо й гордо сказати, що Ви, члени Капелі Бандуристів імени Тараса Шевченка, гідно, славно, віддано й мужньо продовжуєте працю тих, що 55 років тому започаткували її в Золотоверхому Києві — серці України. Бажаємо Вам сил, здоров'я і витривалості й далі бути Євшан-зіллям для українців поза межами нашої батьківщини, та стимулом і підтримкою тим в Україні, яким окупант, не дуже радо, дає право творити й робити те, що потрібне для добра українського народу.

ПРИВІТАННЯ

Вітаємо члена і бандуриста філії ОДУМ-у Чикаго Олега Масловського і Любу Романишин з їхнім одруженням, та бажаємо їм багато витривалості, щастя та здоров'я і успіху на многії літа в подружньому житті.

Членство ОДУМ-у Чикаго

Олексій КОНОВАЛ

НАША ПРАЦЯ

(Слово на відзначення 20-ліття ОДУМ-у
в Міннесоті)

Сьогодні ми зібралися відзначити 20-ліття існування ОДУМ-у в Міннесоті.

Як один з перших одумівців, я хочу найперше пригадати деякі моменти створення ОДУМ-у взагалі, як демократичної організації української молоді, і також головніші моменти з життя і праці філії ОДУМ-у Міннесоти за її перші 15 років існування, тобто від 1952 р. до 1967 року.

Ідейні початки ОДУМ-у, як демократичної молодечої організації, зародилися вже тоді, коли в наслідок 2-ої світової війни сотні тисяч українців — опинилися на заході Європи. Доля їхня була дуже незавидна. А найтяжча доля випала українцям-вихідцям з Великої України, яким постійно загрожувало примусове повернення до пекла, з якого вони недавно втекли.

Друга світова війна, як відомо, принесла українцям нову невдачу. Їхнє бажання здобути самостійність і незалежність для своєї Батьківщини закінчилось ще однією поразкою. Україну знову окупував комуністсько-московський наїзник.

Національно свідоме українство на еміграції, не зважаючи на свою тяжку долю, відчувало свій обов'язок перед поневоленою Батьківщиною і шукало нових шляхів для ефективного продовження своїх самостійницьких змагань, як також і для самозбереження себе, як речника поневоленого українського народу у Вільному Світі.

По своїх більших скупченнях у західній Європі українці почали впорядковувати своє життя та творити активні громадські, суспільні, наукові, мистецькі, молодечі і політичні організації. Молодь не могла залишитися збоку і також стала брати активну участь у житті української еміграції.

Все ж, особливо для молоді з Великої України, старі українські політичні світогляди чи прищеплені на чужині ідеології не були відповідними, чи задовольняючими. Треба підкреслити, що говоримо про молодь тих далеких часів, яка була дорослою і вже мала чи формувала свій світогляд, яка хотіла брати активну участь в українському національно-політичному житті.

Отже, вже тоді зароджувалися перші думки про створення нової української молодечої організації. Згідно поглядів її перших ініціаторів це мало бути найперше **демократичне** об'єднання молоді, тобто звільнене від будьяких доктринерських обмежень, відкрите для всієї української молоді, яке б давало їй незалежність думання, вирішення та оформлення свого світогляду, давало б молоді широке самовиявлення своїх здібностей та поглядів, а також відповідний форум для їхньої праці та участі в спільному змаганні за кращу долю українського народу.

Так народжувалися думки, які пізніше створили ОДУМ.

Але найбільший поштовх і заохочення до створення такої організації української молоді дав тоді ще молодий і талановитий український поет і письменник Іван Павлович Багрянний. Сам перейшовши етапи тяжких мук під московським пануванням, як борець українського протикомуністичного підпілля, і вже відомий тоді на еміграції політичний діяч І. П. Багрянний глибоко відчував потребу створення такої організації української молоді. В одній зі своїх статей він писав, якою вона має бути:

“Організація насамперед не партійна, а надпартійна. Соборницька. Демократична. Організація молоді, де виховувалися б не якісь партійні покручі, а національно свідоме й висококультурне наше молоде покоління українське. Потрібна організація жива і творча, що охоплювала б усю українську молодь, незалежно від її територіального походження та релігійних переконань, як і незалежно від партійної приналежності її батьків.”

Ці слова були заклик до української молоді, яка потім стала першими основоположниками ОДУМ-у.

Перша філія ОДУМ-у була заснована в м. Нью Йорку 18 червня 1950 року. Пізніше по більших містах Америки і Канади почали поставати нові філії.

В Міннеаполісі перший ініціативний комітет створення ОДУМ-у постав у 1951 році. Але його спроба створити філію була невдала. Тоді в 1952 році було створено другу ініціативну групу в складі: Микола Швець, Анатолій Лисий, Дмитро Грушецький, Валентин Кохно і старанням цієї групи скликано перші установчі збори і засновано філію в Міннеаполісі-Сейнт Полі.

Перша управа складалася: Микола Швець — голова філії, Валентин Кохно, Леся Турчиняк, Таня Берецька, Дмитро Грушецький — члени. До контрольної комісії ввійшли: Анатолій Лисий, Сашко Сагуленко, Іван Бугасенко. Напочатку філія нараховувала 17 членів, а на кінець першого року свого існування мала 37 членів.

Від самого початку філія ОДУМ-у активно влилася в українське місцеве громадське життя, беручи участь у всіх імпрезах та українських святкуваннях. Згодом при філії було зорганізовано драматичний гурток під керівництвом п. Грінвальда, спортову дружину відбиванки, хор ОДУМ-у під диригуванням одумівця Сашка Сагуленка і танцювальну групу під керівництвом Івана Чорного.

Щодалі філія міцніла, збільшувала своє членство і виявляла не абияку активність в українській громаді. Крім щотижневих сходів влаштувалися реферати і відчити для ширшого громадянства, на яких промовляли відомі професійні

та громадські діячі (проф. Хома Рябокінь, п. Дмитро Соловей, ген. Филонович та інші).

Філія Міннесоти брала активну участь в загально-одумівському житті, влаштовуючи поїздки й зустрічі з іншими філіями ОДУМ-у. Так відбулися зустрічі з філією Чікаго, два рази з філією Вінніпегу, де наша філія успішно поставила "Лісову Пісню" Лесі Українки, також їздили з концертами. Філія брала участь в одумівських з'їздах та пленумах керівних органів ОДУМ-у.

З іншої праці філії ОДУМ-у Міннесоти в минулому варто відзначити її жертвенність на українські цілі та допомогу окремим визначним українським діячам. Філія щорічно збирала пожертви для ветеранів Армії УНР і за роки свого існування склала значну суму грошей для допомоги потребуючим інвалідам УНР. Крім цього індивідуальні допомоги були дані поетесі Лятуринській, генералові Петріву та іншим.

Філія також закупила повну збірку творів Лесі Українки і передала її для вжитку місцевій американській бібліотеці, а також склала щирю пожертву для побудови пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. Кульмінаційною акцією філії й її праці на службі українському громадянству було здобуття фондів для храму св. Симона в Парижі. Філія ОДУМ-у в той час під головуванням Лесі Гіліцінської збрала і переслала до Парижу понад 5 тисяч доларів на цю ціль.

За браком часу не вхожу в даліші подробиці, але хочу ще перелічити всіх голів філії ОДУМ-у Міннесоти від початку існування до 1967 року: Микола Швець, Леонід Ярмулович, Леонід Рябокінь, Леся Гіліцінська, Олег Дорошенко, Іван Чорний, Олександр Гуца, Олександр Полець, Василь Миколаєнко, Володимир Лисий, і знову Леонід Рябокінь і знову Олександр Полець.

Після значної активізації філії прийшли і сумні часи, коли з різних причин праця філії почала підупадати. Головніші з них такі: переїзд одумівців до інших міст, покликання багатьох до війська, знеохочення і пасивність в інших, одруження і з тим самоізоляція у власних родинях та інші.

Все ж хочу тут підкреслити заслугу одного з голів філії, який властиво не дав цій філії умерти, хоч і були сильні ознаки такого кінця. Цим відданим і впертим одумівцем-головою філії був Олександр Полець, який був останнім головою перед відновленням її діяльності.

Олександр Полець, будучи головою 6 років, таки не піддався песимізму, а втримав цю філію, як не при житті, то принаймні при існуванні, до того часу, коли настали нові вимоги і піднеслася ініціатива відновлення активної праці філії ОДУМ-у Міннесоти.

Хоч про цей період праці скаже наступний доповідач, я хочу висловити кілька своїх завваг.

Багато колишніх членів нашої філії відійшли від організації з тих чи інших причин. Але були й такі, які турбувалися про підростаюче покоління, тобто наших дітей. Головні органи ОДУМ-у вже давно звертали увагу на потребу створення Юного ОДУМ-у, складеного з дітей молодшого віку.

Клітини Юн. ОДУМ-у почали поставати при існуючих відділах ОДУМ-у в інших містах. В Міннеаполісі, Сейнт Полі за відновлення праці ОДУМ-у і створення Юн. ОДУМ-у взялася група колишніх одумівців і батьків, які навіть ніколи не належали до ОДУМ-у, але хотіли виховувати своїх дітей в одумівській родині. Ця група на чолі з д-ром А. Лисим і його дружиною Дарією приклали багато енергії, праці й особистої жертви для ре-активізації праці ОДУМ-у. В наслідок цього ми за останні 5 років від відновлення праці ОДУМ-у досягли значних успіхів. Молоді одумівці виховуються в глибоко національному, патріотичному і релігійному дусі. Для них створено щорічний літній табір, групи самодіяльності: ручних робіт, співочі і танцювальні групи і на решті створено капелю бандуристів ОДУМ-у під відданим керівництвом п. В. Вовка.

Праця одумівської філії не є працею окремих осіб. Навпаки — це праця цілого колективу відданих людей, до якого входять батьки і діти, приятелі й прихильники та друзі одумівців. Так в нашій філії треба відзначити родину Лисих, Гайових, Вовків, Рябокони́в, Павловів, Татарків, Амброзків, Гуці, Полеці, Чорних та інші.

Ми в ОДУМ-і і далі стоїмо на демократичних основах у вихованні української молоді, плекаємо нашу українську культуру і традиції, допомагаємо нашим дітям вчитися своєї мови, пізнавати країну своїх батьків, а також виростати повноцінними громадянами американського як і українського суспільства. Ми сподіваємося дальшого збільшення і росту нашої філії в майбутньому.

Олександр ГУЦА

КРИЛАТІ ВИРАЗИ

ГАДЕСОВІ ПОЛЯ

Гадес (Плутон), за старогрецькими мітами, володар підземного світу і царства мертвих, вважався божеством земних надр і родючості землі.

"Гадесові поля" — царство мертвих. За уявленням греків, воно міститься десь на заході, на краю світа або під землею.

Родина, слава, молодість, кохання
Зосталися далеко за морями,
А я сама на цій чужій чужині,
Неначе тінь забутої людини,
Що по Гадесових полях блукає
Сумна, бліда, безсила, марна тінь!

(Леся Українка. Іфігенія в Тавриді)

ГЕРОСТРАТ — грек, який спалив у 356 р. до н.е. чудовий храм Артеміді в Ефесі, що вважався одним з "семи чудес світу", щоб обезсмертнити своє ім'я. Його стратили і заборонили згадувати його ім'я. Про нього знаємо з творів грецького історика Феопомпа (IV ст. до н.е.), що збереглися в уривках.

Геростратами називають людей, які домагаються слави будь-яким способом, навіть злочинним, і не спиняються перед знищенням культурних цінностей.

"Геростратова слава" — ганебна слава.

ХРОНІКА

У Канаді вийшла нова книжка Івана Коляски під назвою "Дивись товаришу, люди сміються". Це збірка анекдотів, жартів, сатири, карикатур, які поширюються серед населення ССРСР.

**

В Торонто здано до друку другий том "Історії України" Дмитра Дорошенка. Він має вийти англійською мовою. Це буде окреме видання, присвячене подіям 1918 року, коли на чолі держави стояв гетьман Павло Скоропадський.

**

16, 17, 18 грудня м.р. в Лондоні відбулася сьома сесія Української Національної Ради. Вперше в праці УНРади брали участь 15 делегатів від громадського сектора, які репрезентували позапартійних. Головою громадського сектора було обрано п. К. Теличка (Канада), а його заступником — п. Семенюка (США). Вперше на сесії УНРади була заслужена громадська діячка Марія Бек (Детройт). Її обрано заступником голови виконного органу УНРади.

**

Патронат Наукового Товариства ім. Шевченка в Торонто зібрав понад 1000 канадських доларів на фонд Енциклопедії Українознавства, яку видає осередок НТШ у Франції під керівництвом В. Кубійовича.

**

У видавництві Нью-Йоркської групи українських поетів побачила світ антологія найновішої квебецької (франкомовної) поезії. Книжка двомовна: кожний оригінал супроводжує мистецький переклад В. Бургардта, Віри Вовк, Б. Олександрова або І. Костецького.

ДОРОГИЙ ЧИТАЧУ!

Майбутнє "Молодої України" залежить також і від Тебе!
Приєднуй нових передплатників
"МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"!

В УКРАЇНІ

За інформаціями з України, у кінці березня ц. р. відбувся суд над заарештованими ще в січні 1972 р. українськими літературними критиками і публіцистами Іваном Світличним і Євгеном Сверстюком. Обоє обвинувачували в "антирадянській агітації і пропаганді". Івана Світличного засудили на 7 років ув'язнення і 5 років заслання. Євгена Сверстюка — на 5 років ув'язнення.

Іван Світличний народився 1929 р. на Луганщині, закінчив 1952 р. Харківський Університет і працював в Інституті Літератури ім. Т. Шевченка. Писав статті на літературні теми і рецензії, присвячував багато уваги творчості молодих поетів.

Євген Сверстюк, літературний критик і есеїст, народився 1928 р. на Волині, закінчив Львівський Університет ім. І. Франка і аспірантуру в Київському Університеті. Працював викладачем і редактором, писав літературознавчі і критичні статті. Його збірка статей "Собор у риштуванні" вийшла на еміграції.

**

Республіканська преса містить тепер оголошення університетів, інститутів, технікумів про умови вступу студентів на 1973-74 учбовий рік. Щоб вступити до Київського університету ім. Т. Шевченка, треба скласти іспит з української або російської мови і літератури. У Дніпропетровському університеті на заочному відділі взагалі скасовано катедру української мови і літератури. Історію України не викладається, її замінено "Історією КПСС" та "Історією ССРСР".

**

В осени по цілому ССРСР і серед в'язнів поширилась чутка про можливу амністію з нагоди 50-річчя створення ССРСР. Ця вістка виявилась безпідставною, коли у листопаді почали вивозити з України політичних в'язнів у табори Мордовії і Володимирську в'язницю Серед вивезених є поетка Ірина Стасів-Калинець, дружина І. Калинця, і мисткиня С. Шабатура.

● У столиці України відбувся міжнародний конгрес дослідників плязми, у якому взяли участь науковці Бельгії, Франції, Польщі, Угорщини, ЗСА, Чехословаччини, Швеції, Японії та інших країн.

РОЗМАЇТОСТІ**ЦІКАВА ЗНАХІДКА**

Есперантський журнал "El Prola Senio", що виходить в Китаї, подав великий допис з численними кольоровими знімками могили і знахідок у ній віком понад 2000 років.

Робітники, копаючи рів на передмісті одного міста, натрапили на мурований склеп, вкритий трьома верствами різного ґрунту. Розміщений склеп з півночі на південь. В ньому знайшли дерев'яну труну з тілом жінки віком понад п'ятдесят років, яка мала вигляд ніби щойно похована — тіло було пружне, Коли в нього зробили застрик медикаменту, то він розійшовся по цілому тілові. У труні знайдемо шовкові речі, дерев'яні черевики, глечик та інші речі, що дуже добре збереглися і головне їхні кольори.

Подав Д. Савкевич

● Птахи дедалі більше загрожують безпеці повітряного руху. Новий метод боротьби з ними випробувано на аеродромі в Ліверпулі: крізь потужні динаміти безугавно передавали нявкання kota. Ефект перевершив будь-які сподівання. Птахи зникли. Зате серед пасажирів, що чекали на свої літаки, зареєстровано кілька канадцят випадків нервового розладу.

● Найбільшу сенсацію з-перед американських юелірів цього року викликали прикраси з місячним камінням. Місячний камінець в один карат, як повідомляє американська преса, можна придбати за 1500 доларів. Для менш кредитоспроможних покупців існують дешевші прикраси — шматки метеоритів. Їх ціна коливається між 12 і 168 доларами.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

- 1.6.1933 День пам'яті замучених голодом українських селян у 1933 р. Голод цей навмисне організував московський комуністичний уряд, щоб винищити найжиттєздатніших свідомих селян, а решту загнати у колгоспи. Загинуло тоді 7 мільйонів українців.
- 2.6.1888 Народився Кость Буревій, письменник, знавець літератури, мистецтва і театру. Під псевдонімом Едвард Стріха виступав як незрівняний пародист. 18 грудня 1934 р. разом з 28 іншими українськими інтелектуалістами розстріляний НКВД.
- 5.6.1708 Договір гетьмана Івана Мазепи зі шведським королем Карлом XII про спільну війну проти Московщини. Війна ця кінчилася поразкою Карла XII і Мазепи. Московський цар Петро I вогнем і мечем розправився з українським народом, не милував ні старих, ні дітей і жінок, лютими карами мордував козаків, вислав родини козаків і старшин на заслання.
- 5.6.1927 Помер Порфирій Демуцький, укр. музичний етнограф, хоровий диригент і композитор. Записував і обробляв народні пісні (збірки: "Народні українські пісні в Київщині", 1905; "Українські народні пісні. Багатолюсь"). У с. Охматові, де він жив, організував народний селянський хор, який був дуже популярний в Україні.
- 7.6.1843 Помер Маркіян Шашкевич, визначний укр. поет і громадський діяч. Він перший в Галичині підніс укр. мову до рівня літературної. Член "Руської трійці", що працювала для освідомлення і розвою рідного народу. Видав альманах 1836 р. "Русалка Дністрова". Крім поезій писав оповідання, переклади з інших мов.
- 15.6.1775 Друге зруйнування Січі Запорізької.
- Після запровадження кріпаччини на Україні, лише Запорізька Січ залишилась осередком колишньої вольності України. Цариця Катерина поклала скасувати його. Більше як 40 тисяч московського війська під командою генерала Петра Текелія облягло Січ. В той час більшість запорожців розійшлися на лови, рибальство, зимовики, на Січі залишилось мало запорожців. Захищатися було несила. Москалі заарештували, помордували і позасилали січову старшину. Все господарство Січі і церкву пограбували і понищили, козацькі землі пороздавали своїм панам. Частина запорожців, що врятувалися, подалася в Туреччину, де заснувала Січ на Дунаї.
- 15.6.1944 Німці закатували О. Ольжича (Олега Кандибу), заступника голови ПУН, вченого і поета.
- 18.6.1709 Перше руйнування Січі відбулося за наказом московського царя Петра I. Полковник Яковлев з великим військом підступив до Січі і пообіцяв помилувати всіх, якщо здадуть зброю. Запорожців у той час було обмаль на Січі. Вони повірили обіцянкам і склали зброю. Але Яковлев звелів знатнішу старшину закувати в кайдани, а решту вимордувати: рубали голови, вішали. Усі курені й будівлі на Січі попалено, навіть викопували з могил мертвих запорожців і рубали їм голови. Пограбували москалі всю зброю, прапори, припаси харчів, з церкви позабирали царські врата, іконостас, дзвони, хрести, кадильніці, чаші, євангелія, свічки та ін. Петро I дуже тішився, коли дізнався про руїну Січі.
- 20.6.1948 В Авгсбурзі створено Українську Національну Раду.
- 22.6.1941 Почалася советсько-німецька війна.

ВИТІВКИ ПАПУГИ

"Людина у воді" — такі вигукі чулися однієї ночі з моря на Кап Ферра (французька Рів'єра). Морська поліція швидко почала рятувальну операцію. Потерпілим виявився папуга, що перед цим зник із зоопарку.

КАРТИНИ З ПЕЛЮСТОК

Лікар П. Кремер (НДР) у години дозвілля малює і вирізує з дерева. Але найбільше він захоплюється виготовленням картин з пелюсток квітів. Висохлі й вирівняні пелюстки аматор ретельно наносить на полотно. Зображення виходить яскраве й барвисте.

БЕЗ ДОЩУ

Під час конгресу африканських заклиначів дощу, який відбувся в столиці Кенії, панувала така спека, що трьох непритомних учасників довелося відправити до лікарні. На питання журналістів, чому ж вони не вимолили хоча б кілька крапель дощу, головуючий відповів: "То була б реклама, а не робота"

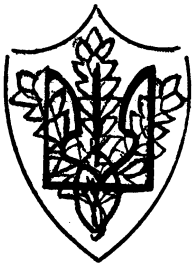
ПІД ЛУПОЮ — ДЕЛЬТА ДУНАЮ

Вчені музею історії природознавства (Румунія) кілька років уважно досліджували комах у дельті Дунаю. Вивчено 1800 видів комах, з яких 116 видів були досі

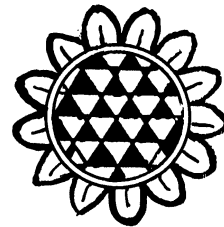
невідомі в країні, а 22 — не зазначені в спеціальній літературі. А один з видів метеликів взагалі вважали зниклим у Європі.

"ЗОЛОТА КВОЧКА З КУРЧАТАМИ

Так називали незвичайну знахідку в кар'єрі Істриця (Румунія). Вона має дванадцять золотих деталей і важить 18 кг. Та найцінніше те, що виготовлена з різного золота і різними майстрами. Тут змішалися стилі римський, сарматський, грецький та ін. "Золота квочка з курчатами" — витвір III-IV стст. — і досі є загадкою для дослідників.

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Роман ЗАВАДОВИЧ

ПОБРАТИМСТВО

ПІСНЯ

Пісня — то мова духа наробду,
Голос чуття, що струнбю тремтить,
Дума мільйонів, що в бурю й погоду
Йдуть у майбутнє шляхами століть.

Пісня — то серця глибока молитва,
Скарга душі, що виплакує жаль,
Тихе зідхання в задуму сповите,
Радість і смуток, розрада й печаль.

Пісня — як легіт, що трави колише,
Серцю спокій і полегшу несе,
Пісня — як вихор, що бурею дише,
Бором столітнім хитає-трясе.

Пісня — це поклик до бою, до праці,
До героїчних зусиль, боротьби,
Гасло могутнє народів і націй —
Тих, що на волі, і тих, що раби.

Пісня — то подих віків проминулих,
Предків унукам святий заповіт,
Спогад про те, що було і заснуло,
Тільки лишило в мелодіях слід.

Пісне, у тобі є ніжність і сила,
Усміх і сльози, ласка і гнів,
В тобі вогонь, що розпалює в жилах
Бурне завзяття народних синів.

В тобі безсмертя цілющий подув,
Подих надії на рідних полях —
Ти ж бо є мова духа народу,
Що у майбутнє мостить свій шлях.

Слава тобі нехай грає і дзвонить,
Слава надхненним твоїм творцям,
Що заворожили в звуки і тони
Лік наболілим нашим серцям!

Доки гримить Дніпро попід кручі,
Доки народ України живий,
Доти і пісня його невмируща
Кликати буде в життя і у бій.

У запорожців у великій пошані було побратимство — сердечне і вірне товаришування. На знак побратимства запорожці мінялися хрестами, що носили на шиї, і тоді у них все було спільне: дарували один одному коней, зброю, ділилися останнім шматком хліба. В походах допомагали один одному, в боях билися поруч і не раз один одного рятували від смерти, захищали своїм тілом від ворожої шаблі чи кулі. Коли траплялося, що хтось одного з побратимів скривдив або образив, то другий зараз же за нього заступався. Коли ж одного побратима зрадливо забито, то другий, що залишився живий, мстився за його смерть.

Бувало й таке, що один з побратимів попадав у турецьку неволю, а другий не мав грошей його викупити. Тоді він сам ішов у неволю, домовившись щоб турок відпустив його побратима на волю. Інколи визволений побратим, якщо не мав досить грошей викупити товариша, вертався у неволю, а його визволений друг, зібравши решту грошей, викупляв його..

Побратимство у запорожців було дуже поширене і у великій пошані. Воно було підставою їхньої сили, непереможности і доброї слави. Побратими були віддані один одному, як рідні брати.

БАТЬКОВІ СІНОЧКИ

Занедужав батько, прикувала його хвороба до ліжка, уста пересохли. От він і просить старшого сина: — Васильку, встань, подай мені води!

Василько розлігся на печі, посвистує, ніби не чує, а потім каже:

— Та лежіть собі там. Навіщо вам вода?

Аж тут обізався другий синок, що лежав на лежанці:

— Тату, чого ви просите того ледацюгу? Ви краще якось самі встаньте, та заодно й мені подасте.

ЗАВЖДИ ЦІКАВО

Мені дев'ять років і я ходжу до чотирьох різних шкіл: української, англійської, гуртка українських танців, де вчить Марія Балдецька, і ще вчуся грати на піаніно.

Це перший рік, що я ходжу до ОДУМ-у. Моя виховниця є дуже гарна, вона називається Оленка Балдецька, а заступниця називається Сандра Супрун. Найбільше мені подобається, що Оленка кожний раз має щось цікаве з ручної праці. На одумівський базар ми шили і напихали різні звірятка. Тепер робимо чудові квіти з паперу. Сандра показує нам, як малювати, шити, вирізувати картини та багато всього цікавого.

Мій брат також ходить до ОДУМ-у. Нам дуже подобається "Одумівський Марш", і коли ми їдемо автою в далеку дорогу, то завжди його співаємо.

Мій рій називається "Фіялки". Я не хочу пропустити ні одного дня занять в ОДУМ-і, бо я його дуже люблю.

Маруся Мирон
Рій "Фіялки", Торонто

НА МУЗИЧНОМУ ФЕСТИВАЛІ

Цього року наші дівочі рої Юного ОДУМ-у виступали на Українському Музичному Фестивалі в Торонто. Хор проспівав під акомпаньямент бандур і піяно дві колискові пісні і одну веснянку. У двох з них я співала соло, акомпанювала Оксана Безкровна. Диригувала пані Валентина Родак. Наш хор виграв три перші нагороди. Крім того виступали бандуристи. Вони грали соло, дуєт і квартет і теж виграла нагороди, в тому грошову. Наш виступ мені сподобався, і я набула досвіду в сольових виступах. Наш хор був запрошений до участі у фінальному виступі фестивалю.

Оксана Онищук
Рій "Конвалії", Торонто

ФЛОР-ГОКЕЙ ОДУМ-У ЧІКАГО

У Чикаго недавно була створена дружина флор-гокей. В ній грають хлопці з роя "Лісовики". Наш інструктор Василь Вестеровський, спортовий референт філії, купив нам усе, що потрібне. Ми плянуємо грати з дружинами СУМ-у і Пласту. Наша дружина запрошує також дружини ОДУМ-у Торонто і Лондону приїхати на зустріч ОДУМ-у в Чикаго і ми з ними граємо. Грачі нашої дружини — це Ігор Костин, Петро Ковальчук, Володимир Коновал, Григорій Карнаух, Юрій Завертайло, Павло Баяльцалів і Тарас Коновал. Вправляємо ми після сходин роя і в інший час. Я найменший грач. Мені 11 років.

Тарас Коновал
Чикаго, США

Ходом шахового слона, не заходячи двічі в ту саму кліточку, прочитайте уривок з вірша Т. Шевченка. З якого вірша ця строфа?

ЗАГАДКИ

1. Зверху кругленьке, а всередині червоненьке.
2. Біла, а не сніг; зелена, а не лист; кучерява, а без волосся.
3. Сивеньке, чорненьке — все поле збігає.
4. Під дубочком, під листочком звівся, скорчився клубочком.
5. Не має ніг, а ходить, має вухо, а не чує.
6. Залізний домок, а в нім вісники живуть.

ПРИКАЗКИ

Не шукай правди в других, коли в тебе її нема.
Правда і в огні не горить, і в воді не тоне!
Хто рано підводиться, за тим і діло водиться.
Не одежа красить людину, а добрі діла.
орода не робить мудрим чоловіка.

Відповіді на загадки в ч. 212 "М. У." прислав знову Тарас Ліщина. Ось вони:

1. Хідник, стежка; 2. Вогонь; 3. Книжка.

Відповів Тарас і на питання "який епітет?" Епітет цей: "невеселі села" у вірші Т. Шевченка "Сестрі". Дякуємо тобі, Тарасе, бачимо, що ти хлопець кмітливий.

А хто ще з вас, юні одумівці, зважиться розгадувати загадки та ребуси? Будьте сміливіші!
Ред.

3 нових видань

Наукові записки. Український технічно-господарськи Інститут. Мюнхен, Німеччина. Редагує колегія. Головний редактор Р. Єндик. Випуск XXII. 258 стор. і вип. XXIII, 200 стор. 1971-1972.

Д-р О. Фединський. Бібліографічний показник української преси поза межами України. Річник 5-6 за 1970-1971 р.р. Український Музей-Архів у Клівленді, Інк. Стор. 80. 1972, США.

Пластовий шлях. Орган пластової думки. Виходить три місяці. Видає Головна Пластова Булава. Редагує колегія. Ч. 1 (36), стор. 72, 1973. Торонто, Канада.

Kultura. Szkice, opowiadania, sprawozdania. Wydawca: Instytut Literacki, Paryz, France. No. 4/307. Str. 159, 1973.

Українське Козацтво. Квартальник Українського Вільного Козацтва. Рік X. Редагує колегія. Ч. 2 (24), квітень-червень 1973 р. Стор. 60. Чикаго, США.

Бюлетень Комітету Українців Канади. Ч. 1, січень-квітень 1973. Вінніпег, Канада.

Гуцулія. Ілюстрований кварталник гуцульського т-ва "Чорногора" в Чикаго. Рік VII. Редагує колегія. Ч. 2 (26), весна 1973, США.

Екран. Ілюстрований журнал українського життя. Видає в-во "Екран". Відпов. редактор А. Антонович. Чикаго. Р. XII. Ч. 67-68, січень-квітень 1973. Стор. 27, США.

Світло. Український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Рік XXXVI. Ч. 4 (604), квітень і ч. 5 (605) травень 1973. Торонто, Канада.

Наше життя. Місячник. Видає Союз Українок Америки, Філадельфія, США. Рік XXIX. Ч. 3, березень, Ч. 4 квітень 1973.

Наша батьківщина. Літературно-науковий та громадсько-політичний журнал. Видавець Сидір Кравець. Маунтейн Деул, США. Рік XI. Ч. 280-281-282, жовтень-грудень 1972.

Євангельський Ранок. Український, християнський кварталник. Детройт, США. Ч. 1078-1080, січень-березень 1973. Стор. 16.

Християнський Вісник. Орган Українського Євангельсько-баптистського Об'єднання Канади. Рік XXXI. Видавець М. Подворняк. Вінніпег, Канада. Ч. 3-4, березень-квітень 1973. Стор. 20.

Іван Манило-Дніпряк. Меч Святослава, Поезії, байки, гуморески. В-во "Волосожар". Нью-Йорк-Міллвілл. 1973. Стор. 82.

Мітла. Журнал гумору і сатири. Виходить щомісяця. Видає Ю. Середяк. Буенос-Айрес, Аргентина. Ч. 1 (281) і ч. 2 (282), 1973.

Юнак. Журнал пластового юнацтва. Видає Головна Пластова Булава. Редагує колегія. США. Рік XI. Ч. 4 (116), квітень і ч. 5 (117) травень 1973 р.

Євангельська Правда. Рік XXXIV. Видає М. Фесенко. Стор. 24. Торонто, Канада. Ч. 2 березень-квітень 1973 р.

Крилаті. Журнал українського юнацтва. Рік XI. Видає колегія. 24 стор. Брюссель, Бельгія. Ч. 4 квітень 1973 р.

Готуйсь. Журнал пластового юнацтва. Видає Го-

ALEX ELECTRIC LTD,
ALEX SCHIDOWKA

Industrial — Commercial — Residential

London, Ontario

Tel: 439 - 6747

Слухайте радіопередачу ОДУМ-у

“МОЛОДА УКРАЇНА”

з радіовисильні

CHIN НА ХВИЛЯХ АМ-1540

в Торонто, силою 50 000 ват

КОЖНОЇ СУБОТИ

від 11.30 до 12.00 год. дня

Керівництво:

Головна Виховна Рада ОДУМ-у
в Канаді.

ловна Пластова Булава. Редагує колегія. Рік XI. США. Ч. 5 (190), травень 1973 р.

Марта Тарнавська. Хвалю ілюзію. Поезії. Об'єднання Українських Письменників "Слово". Літер. ред. Б. Нижанківський. Обкладинка роботи Я. Гніздовського. Нью-Йорк. 1972.

Наукове Товариство ім. Шевченка. Фундатори Енциклопедії Українознавства 1954—1971. (Відбитка з 6 т. ЕУ 2). Видавництво "Молоде Життя". Мюнхен, Німеччина. Стор. 96.

Василь Чапленко. Підстави Адигейської теорії. Український Технічно-Господарський Інститут. Наукові записки ч. XXIII. 1971-1972. Мюнхен, Німеччина.

Нотатник. Український бюлетень. Видає Л. Лиман. Ч. 4, квітень 1973 р. Нью-Йорк, США.

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1,

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

ДОБІРНИЙ, ФАХОВО
ПРИГОТОВАНИЙ

О Б І Д

З ПОВНОЮ ОБСЛУГОЮ,
ДЛЯ ВЕСІЛЬ, БЕНКЕТІВ
та інших прийнять

JOE'S CATERING

WEDDINGS, SHOWERS,
BANQUETS
and OTHER RECEPTIONS
"THE BEST TREAT
and SERVICE"

Call 766-7471

J. WASIUK

**ROCHESTER
FURNITURE
CO. LTD.**

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:

вітальні, спальні, їдальні,
холодильники, пральні
машини, електричні і
газові печі, телеві-
зори, радіо.

423 COLLEGE STREET

Toronto, Ontario

Tel.: 364-1434

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Боженко Святослав, Сан Франциско, США	\$6.00
Лисенко Іван, Чикаго, США	2.00
Педенко Михайло, Лондон, Канада	1.00

ГУМОР

Під час репетиції режисер, не-
єдоволений співом актора, заува-
жив:

— Треба співати з великим по-
чуттям. Невже ви ніколи не за-
кохувалися?

— Чому ж? — відповідає ак-
тор. — Я закохувався, але тоді
мені було не до співу.

— Скільки коштує ця картина?

— П'ять тисяч.

— А де ж осел?

— Який осел?

— А той, що дасть вам стільки
за цю картину.

— Хто ви?

— Художник.

— Ваше ім'я?

— На жаль, воно ще не відоме.

— Кажуть, мовчанка — золото.
Це нісенітниця!

— Чому?

— Та от я мовчав на іспитах —
і провалився.

Випадкові відкриття роблять
тільки підготовлені уми.

Блез Паскаль

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ALASKA Fuel Ltd.

425 JANF STREET

Toronto 9, Ontario

*24-годинна швидка і надійна
обслуга!*

Чистення і навіс форнесів
безплатно.

Телефонуйте вдень і вночі
на телефон: **766-3040**

Обслуга гарантована!

Е. Д У М И Н

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
чоловічих, студентських
і хлоп'ячих костюмів
НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН
як також різних фасонів
і кольорів
СОРОЧКИ.

550 QUEEN STREET WEST

Toronto, Ontario

Tel.: 364-4726

ДО УВАГИ МОЛОДІ

Нарешті створено кореспонденційний клуб української
молоді. Метою його є знайомство і зближення нашої молоді
з різних країн світу, обмін думками, новими ідеями через ли-
стування. Зацікавлених мати друзів в інших країнах просимо
подати свій вік, стать, зацікавлення й адресу, а також вік, стать
і країну замешкання свого майбутнього кореспондента, "pen-
pal-a" і додати 50 цнт.

Писати на адресу:

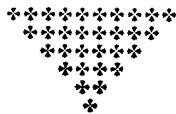
U. P. C.
Doncaster 3103, Australia
30 Fairway Rd.

**

Тверезість думки — це вну-
трішній голос, який говорить чо-
го не треба робити, коли вже це
зроблено.

Ціна 50 центів
в США і Канаді

If not delivered please return to:
МОЛОДА УКРАЇНА
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

ПЕРША УКРАЇНСЬКА
ОПАЛОВА ФІРМА
**FUTURE
FUEL OIL LTD.
& SERVICE STATION**
945 BLOOR STREET WEST
Toronto, Ontario

24-ГОДИННА СОЛІДНА
І СКОРА ОБСЛУГА!

Чищення і напруга форнесів
безплатна.

Скористайте з доброї нагоди
і замовляйте оливу в нас

Наші телефони:

Tel. Office: 536-3551

Tel. Night: 762-9494

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить до **7%**
за заощадження
 - Малі і великі, особисті
і моргеджові позики
 - Життєва асекурація
на оощадження до \$ 2.000
позики до \$10.000
 - Особисті чеки; чеки для
подорожуючих
 - Оплата за газ, електрику,
воду і телефон
 - 22 роки на службі Рідного
Народу.
- ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ!
ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ в
SO-USE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.**
406 Bathurst St., Toronto 2B, Ont.
Branch Office:
3338 Lake Shore Blvd.,
Toronto 18, Ont.

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ

БРАТСЬКА ЗАПОМОГОВО - ОБЕЗПЕЧЕНЕВА ОРГАНІЗАЦІЯ
В АМЕРИЦІ І КАНАДІ

що нараховує понад 24 тисячі членів і понад \$8,500.000.00
членського майна.

Український Робітничий Союз має добірні найновішого типу поліси забезпе-
чення на дожиття і на посмертне для старших і дітей членів.
Помагає бідним, хворим і нездібним до праці членам. Помагає своєму укра-
їнському народові морально і матеріально в його стремління визволитися з
чужого поневолення і здобути самостійну, соборну, демократичну Україну.
Помагає матеріально освітньо-культурним, видавничим, церковним та спор-
товим справам. Помагає матеріально незаможним, здібним в науці, україн-
ським студентам у вищих школах. Видає свій, демократичного напрямку
часопис-тижневик "Народня Воля" українською і англійською мовами та
англомовний журнал для молоді "Форум". Для вигоди своїх членів і всіх
українців провадить літню вакаційну оселю "Верховина" з мальовничим
розкішним парком, модерно устаткованими кімнатами, купанням у власному
природньому озері та купальному басейні, спортом і культурною розвагою
в Кетскільських Горах в Глен Спей, Н. Й.

Головний осідок УРСоюзу:

440 WYOMING AVENUE, SCRANTON, PA., U. S. A.

Телефони: 342-0937 або 347-5649